

1. De taak lezen



**2. 'problemen'
opschrijven**



3. Brainstorm



4. Ordenen



5. Vragen formuleren



6. Informatie zoeken



7. Rapporteren



Met De Zevensprong op weg naar een diploma!

Sonja Isenborghs 231909

Fontys OSO - Master SEN; Gedragsspecialist

Sittard, April 2012

Begeleider: Bert van Geffen

Voorwoord.

Het praktijkonderzoek dat voor u ligt is geschreven als meesterstuk voor de opleiding gedragsspecialist Master- SEN aan Fontys hogeschool te Sittard.

Dit meesterstuk beschrijft een onderzoek naar de geschiktheid van de methode De Zevensprong voor de leerlingen van de opleiding Helpende Zorg en Welzijn. Van waaruit adviezen gegeven worden aan de medewerkers van het team en aan de opleidingsmanager betreffende mogelijke verbeteringen.

Graag wil ik iedereen bedanken die een bijdrage hebben geleverd aan het tot stand brengen van dit ontwerpgerichte praktijkonderzoek.

In het bijzonder bedank ik mijn opleidingsmanager voor het vrij maken van tijd om met name de inhoudelijke kanten van het CGO met mij te bespreken. Mijn collegae bedank ik voor de openheid en de gastvrijheid om in hun lessen een kijkje te mogen nemen.

Mijn critical friends hebben mij gedurende het hele traject gesteund met hun luisterende houding, het geven van feedback, mij geruststellen en complimenten gevend om mij zodoende te ondersteunen in het behalen van de eindstreep.

Mijn LOL begeleiders wil ik bedanken voor de inspirerende telefoongesprekken en de begeleiding tijdens de bijeenkomsten.

Ook mijn man en kinderen hebben het moeten ontberen aan aandacht. Bedankt voor jullie steun en het bieden van de gelegenheid om deze interessante studie af te ronden.



Inhoudsopgave.

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
Begrippenlijst	8
Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling	10
1.1 De context van het onderzoek	
1.2 Aanleiding van het onderzoek	
1.3 Probleemstelling van het onderzoek	
1.4 Bekendheid met de methode	
1.5 Doelstelling van het onderzoek	
1.6 Onderzoeksvraag en deelvragen	
1.7 Persoonlijke reden van het onderwerp	
1.8 Optimale opbrengst	
Hoofdstuk 2 Verantwoording van de vraagstelling	13
2.1 Begripsomschrijving	
2.2 Nieuws waarde en belang van het onderzoek	
2.3 Relevantie van het onderzoek	
Hoofdstuk 3 Theoretisch kader	16
3.1 Constructivisme	
3.1.1 Keuzes binnen het constructivisme	
3.2 Wat is CGO, Competent Gericht Onderwijs	
3.2.1 Ontstaan van CGO	
3.2.2 Kwalificatiedossier	
3.2.3 Vormgeving CGO en De Zevensprong	
3.2.4 De Zevensprong	
3.3 Inclusief onderwijs	
3.4 Passend onderwijs	
3.5 Toelichting op keuzes en veronderstellingen	
Hoofdstuk 4 Onderzoeksmethode	24
4.1 Onderzoeksmethode	
4.2 Vragenlijsten	
4.3 Onderzoeksgroep	

Hoofdstuk 5 Data-analyse en resultaten	29
5.1 Data-analyse en resultaten van de deelvragen	
5.1.1 Deelvraag 1	
5.1.2 Deelvraag 2	
5.1.3 Deelvraag 3	
5.2 Interpretatie van de resultaten	
5.2.1 Betrouwbaarheid	
5.2.2 Validiteit	
5.3 Teamleren	
 Hoofdstuk 6 Conclusies en aanbevelingen	40
6.1 Conclusies	
6.1.1 Deelvraag 1	
6.1.2 Deelvraag 2	
6.1.3 Deelvraag 3	
6.2 Aanbevelingen	
6.2.1 Onderzoeksgroep	
6.2.2 Onderwijs	
6.3 Mogelijk vervolgonderzoek	
 Hoofdstuk 7 Discussie en reflectie	46
7.1 Discussie in het onderzoek	
7.2 Reflectie op eigen leerproces	
7.3 Reflectie critical friends	
 Samenvatting	50
 Literatuurlijst	51
 Bijlagen	53

Inleiding.

Achtergrondinformatie.

Voor u ligt het meesterstuk van het praktijkgerichte onderzoek wat door mij, Sonja Isenborghs is geschreven en uitgevoerd. Ik werk momenteel als docent op het ROC Leeuwenborgh Opleidingen te Sittard. Hier ben ik sinds 2001 werkzaam en heb ik diverse taken zoals; toetsing en examinering en begeleiding en advies. Verder neem ik de lessen Nederlands en interactieve vaardigheden voor mijn rekening binnen de opleiding Helpende Zorg en Welzijn.

Om deze taken goed ten uitvoer te kunnen brengen verdiep ik mij middels de opleiding 'Master Sen' gedragsspecialist, in de problematiek van de zorgbegeleiding van deze leerlingen. Een opleiding waar ik met veel plezier en enthousiasme aan heb gewerkt en waar ik ontzettend veel heb geleerd.

De leerlingen zijn een groep pareltjes, welke tot ontwikkeling komen als er sprake is van positiviteit en wederzijds vertrouwen.

Het team waarbinnen ik werkzaam ben is zoekende naar een manier om het Competent Gericht Onderwijs zo in te zetten dat het de kwaliteit van het onderwijs verbetert. Hierin staan nog niet alle neuzen dezelfde kant op. Verschillen definieer ik niet als verkeerd, maar ze zijn voor de leerlingen wel vaker verwarrend. Mijn onderzoek is gericht op het aanbrengen van mogelijke verbeteringen binnen de onderwijsgroep en het werken met de methode De Zevensprong.

Mijn leervragen.

Mijn leervragen betreffende het meesterstuk liggen op het gebied van het vergaren van nieuwe kennis en toepassen van deze kennis op de gebieden van; CGO, inzicht krijgen in de leerstijlen van de leerling en het vergroten van mijn basiskennis ten aanzien van De Zevensprong.

Beschrijving van de hoofdstukken.

Opbouw van het verslag

Het onderzoeksverslag telt 7 hoofdstukken. Elk hoofdstuk geeft een doorgelopen stap weer in het praktijkgerichte onderzoek. De indeling van de hoofdstukken beschrijft deze stappen op een logische en gestructureerde volgorde. Ieder hoofdstuk is onderverdeeld in paragrafen, ook allemaal terug te vinden in de inhoudsopgave.

Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding, de probleemstelling en de doelstelling van het onderzoek. Ook benoem ik mijn persoonlijke motivatie om te komen tot dit onderzoek.

Hoofdstuk 2 beschrijft de operationalisatie van de vraagstelling. Middels begripsomschrijvingen betreffende de vraagstelling en deelvragen geef ik een weergave van de omschrijvingen welke in dit onderzoek van toepassing zijn en welke buiten beschouwing gelaten worden. De overige begrippen die voorkomen in dit onderzoek zijn terug te vinden in de begrippenlijst.

Het belang van de nieuws waarde en de verwachte optimale opbrengst is eveneens in dit hoofdstuk te lezen.

Hoofdstuk 3 verduidelijkt het theoretische kader dat ik gekozen heb. Het beschrijft de relevante theorie aangaande het onderzoek. Deze theorie vermeldt de volgende onderwerpen; de visie van het constructivisme, het Competent Gericht Onderwijs, methode De Zevensprong en de omslag in werken van productgericht- naar

procesgericht onderwijs. Ook het inclusief onderwijs, het passend onderwijs en mijn veronderstellingen beschrijf ik hier.

Hoofdstuk 4 geeft informatie over de onderzoeksmethode, de uitleg over de uitgezette vragenlijsten en een beschrijving van de onderzoeksgroep.

Hoofdstuk 5 beschrijft de resultaten van de gemaakte analyses welke gekoppeld zijn aan de drie deelvragen. Deze resultaten zijn als nulmeting en eindmeting in kaart gebracht. In een schema zijn de onderzoeksmethoden op betrouwbaarheid en triangulatie weggezet.

Hoofdstuk 6 beschrijft de antwoorden op de vraagstelling van het onderzoek. De resultaten van de vragenlijsten, de observaties en het literatuur onderzoek worden aan elkaar verbonden, zodat gevalideerd en onderbouwd aanbevelingen gegeven kunnen worden betreffende het onderzoek.

Hoofdstuk 7 beschrijft de reflectie van mijn persoonlijke ervaringen als onderzoeker binnen het ROC LO. Aan de hand van de Dublin-descriptoren heb ik beschreven hoe ik aan mijn onderzoekende houding heb gewerkt, hoe mijn leerproces vorm heeft gekregen en op welke wijze ik mijn kennis, houding en vaardigheden heb ingezet.

Begrippenlijst.

- Assessment: Beoordeling van een leerling op geschiktheid voor een bepaald beroep.
- Assessor: Beoordelaar van een leerling die een assessment aflegt.
- BPV: Beroep Praktijk Vorming.
- BVE: Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie.
- Een competentie is een combinatie van kennis, vaardigheden en een goede beroepshouding (attitude) die nodig is om een bepaalde beroepstaak uit te voeren.
- Competentiegericht opleiden: Een vorm van leerling gecentreerd onderwijs, waarbij het groepswerken aan taken, 'problemen', een centrale plaats inneemt.
- Competentiegerichte kwalificatiestructuur: Een kwalificatiestructuur op competenties gericht.
- Examinering: In dit onderdeel van het opleidingsmodel is er sprake van summatieve toetsing gericht op het onderzoek naar en het vaststellen van de kwalificatie. Het leidt tot certificering of diplomering. De leerling moet aantonen dat hij voldoet aan de eisen die voortvloeien uit het kwalificatiedossier.
- Formatieve toetsing: Is gericht op ontwikkeling en feedback; er worden lacunes opgespoord en de resultaten van deze toetsing worden gebruikt om het onderwijsleerproces bij te sturen.
- HZW: Helpende Zorg en Welzijn.
- Implementatie: Is de invoering van een nieuw systeem, plan, idee, model, ontwerp, standaard of beleid in een organisatie.
- Kerntaak: Set van inhoudelijk samenhangende beroepsactiviteiten die door een belangrijk deel van de beroepskrachten in een bepaald beroep of een bepaalde functie worden uitgeoefend en die kenmerkend zijn voor dat beroep of die functie.
- Kwalificatie (beroeps): Een samenhangend geheel van kennis, vaardigheden en houdingen, dat aantoonbaar ontleed is aan concrete handelingen en/ of taken die voorkomen in de beroepsuitoefening.
- Kwalificatiestructuur: Een geordend en samenhangend geheel van op kerntaken, kernopgaven en competenties gebaseerde kwalificaties die voor het secundaire beroepsonderwijs worden onderscheiden.
- PAP: Persoonlijk activiteiten plan dat elke leerling schrijft en antwoord geeft op de uitvoering van het POP.
- POP: Persoonlijk ontwikkelplan dat elke leerling schrijft en dat zijn antwoord op de drie kern- vragen bij het leren geeft: wat ga je leren?, hoe ga je dat doen?, hoe gaan we na of het doel bereikt is?
- Portfolio: Een opbergmap waarin de deelnemer bewijzen voor de verworven competenties verzamelt, zodat verschillende betrokkenen deze kunnen beoordelen.

- PTA: Programma voor toetsing en afsluiting.
- Productgericht onderwijs; Is gericht op leren door belonen en straffen en leren in kleine stapjes. De interne leerprocessen van de leerlingen worden buitenbeschouwing gelaten.
- Procesgerichte benadering; Hier zijn de mentale processen bij de ontwikkeling van kennis van belang. In de benaderingen binnen het constructivisme op leren worden de actieve en constructieve houding van de leerlingen als wezenlijk gezien. Het leren is een interactief proces (Stokking, Erkens, Versloot, van Wessum, 2000).
- Summatieve toetsing: Heeft tot doel een eindoordeel uit te spreken over een leerling en speelt vaak een rol bij het toekennen van eindcijfers, deelkwalificaties e.d.
- Toetskaart: Een overzichtelijk geheel van alle summatieve en formatieve toetsing behorende bij een kwalificatiedossier.

Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling.

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding, de probleemstelling en de doelstelling van het onderzoek beschreven. Ik beschrijf de context waarin de probleemsituatie zich voordoet en koppel hieraan mijn onderzoeksvragen die leiden tot dit praktijkgerichte onderzoek.

1.1 De context van het onderzoek.

Het ROC (regionaal opleiding centrum) LO (Leeuwenborgh Opleidingen) te S. (Sittard) is een school, die in allerlei richtingen beroepsopleidingen aanbiedt. Dit is mogelijk op de onderwijs niveaus 1 tot en met 4. De beroepsrichtingen zijn ingedeeld in units met elk een directeur waaronder de opleidingsmanagers vallen (bijlage 1 en 2).

Momenteel volgen op de locatie S. ongeveer 45 leerlingen de opleiding HZW (Helpende Zorg en Welzijn) niveau 2. De leerlingen ontvangen onderwijs van vijf vaste docenten en een stagiaire.

Het onderwijsprogramma wordt aangeboden in de vorm van: CGO (Competentie Gericht Onderwijs), welke in het cohort 2009-2010 is ingevoerd.

Het CGO is ingevoerd om de leerlingen beter voor te bereiden op hun toekomstige beroep of vervolgopleiding. Door de afstemming tussen de werkgevers en LO is het duidelijk wat deze kan verwachten van een starter met een bepaald diploma. Om de kwaliteit te borgen is in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) vastgelegd dat beroepsonderwijs opleidingen aanbiedt waaraan een aantoonbare behoefte bestaat op de arbeidsmarkt. Met het beroepsprofiel wordt dus aangegeven dat er behoefte bestaat aan het beroep en wat die behoefte precies is in taken en competenties. De beroepscompetentie profielen dienen als input voor het onderwijs om de opleiding optimaal aan te laten sluiten bij de praktijkuitoefening (verkregen op 01-08-2011, via MOVISIE).

Door onderwijs in de vorm van CGO aan te bieden is er een betere aansluiting tussen de opleiding en de belevingswereld van de leerlingen. De leerlingen zijn beter in staat zelfstandig te leren en ook door te blijven leren. Je leert je leven lang en veel dingen veranderen snel. Ook kennis verandert en veroudert. Maar omdat de leerlingen geleerd wordt zelfstandig informatie en kennis te verwerven, kunnen zij zichzelf op de hoogte houden van hun vak en van de ontwikkelingen in de maatschappij (verkregen op 12-11-2011, via www.ROC.nl).

1.2 Aanleiding van het onderzoek.

De directe aanleiding van het onderzoek is het in schooljaar 2010-2011 uitblijven van voldoende resultaten van de casustoetsen en de kennis, houding en vaardigheden. Deze zijn voorwaarde om in de OWG goed te kunnen functioneren (Moust, Bouhuijs, Schmidt, 2001).

In schooljaar 2011-2012 merk ik dat de leerlingen moeite hebben om in te zien dat De Zevensprong een structuur is en geen vak of lesonderdeel. Regelmatig gaven leerlingen aan: "Dat hebben we al gehad!". Dit vormt voor mij de aanleiding om onderzoek te doen naar de geschiktheid van de methode voor het onderwijsprogramma van HZW.

1.3 Probleemstelling van het onderzoek.

Ik heb het onderzoek op eigen initiatief opgezet en met instemming van de opleidingsmanager mevr. B. en het team HZW van LO. Ter voorbereiding is er binnen het kernteam gesproken over CGO en de vormgeving daarbinnen. Het viel mij op dat de interpretatie over de invulling van De Zevensprong bij meerdere docenten een andere kleur had. In zekere zin is een eigen touch aan het onderwijs geven zeker een pre. Maar juist het gestructureerd gebruiken van deze methode borgt de kwaliteit van leren op de gebieden van kennis, houding en vaardigheden.

1.4 Bekendheid met de methode.

Het CGO wordt momenteel voor het derde jaar aangeboden. De docenten zijn zoekende naar een antwoord op de vraag of de aangeboden methode, De Zevensprong, wel een geschikte methode is voor de leerlingen. De twijfel over de geschiktheid van De Zevensprong wil ik graag onderzoeken, toetsen en objectiveren middels een kwalitatief praktijkonderzoek. Zoals Kallenberg beschrijft; het bestuderen volgens problemen aangesloten bij een onderwijskundige praktijk zo open mogelijk tegemoet treden (Kallenberg, Koster, Onstenk, Scheepsmma, 2007).

Dit om inzicht te genereren in de werking van deze methode om tenslotte met mogelijke adviezen het onderwijsproces te ondersteunen om de kwaliteit en het leerrendement te verhogen.

1.5 Doelstelling van het onderzoek.

Het doel van het onderzoek is het inzichtelijk maken of de leerlingen met het gebruik van de methode leervragen uit een authentieke casus kunnen generen om zo te komen tot het eigen maken van kennis, houding en vaardigheden die passen binnen het kwalificatiedossier. Om zodoende deze uitkomsten te vertalen naar adviezen die bijdragen aan een verbetering van het onderwijs (bijlage 3).

1.6 Onderzoeksvraag en deelvragen.

De bovenstaande doelstelling heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag:

Kunnen de leerlingen van HZW niveau 2 zich de competenties van het betreffende kwalificatiedossier eigen maken met de methode De Zevensprong?

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag worden de volgende deelvragen onderzocht en beantwoord:

Deelvraag 1

Is de methode De Zevensprong geschikt voor de leerlingen HZW niveau 2 om de leervragen op de verschillende gebieden, kennis, houding en vaardigheden uit een authentieke casuïstiek te kunnen filteren?

Deelvraag 2

Beheersen de leerlingen de methode De Zevensprong nadat deze een half jaar lang wekelijks aan hen is uitgelegd?

Deelvraag 3

Kan 80% van de leerlingen HZW niveau 2 de twee casustoetsen, welke competenties toetsen van Huishoudelijke- verpleegkundige- en interactieve vaardigheden voldoende (6) of hoger afsluiten?

1.7 Persoonlijke reden van het onderwerp.

Naarmate ik mij meer verdiep in de theorie over het CGO, kom ik tot de conclusie dat de uitvoering van De Zevensprong nog niet optimaal verloopt. Het willen optimaliseren van mijn werkzaamheden als docent binnen LO, motiveert mij aan de slag te gaan met deze uitdaging.

Mijn intrinsieke motivatie is het goed willen begeleiden van leerlingen en goed onderwijs willen bieden. Dit is mogelijk als ik voldoende inzicht heb in de manier waarop de leerlingen leren en ik de onderwijskundige methode beter beheers. Ik verwacht dat de leerlingen beter tot ontwikkeling komen als mijn leerkrachtgedrag afgestemd is op het CGO.

1.8 Optimale opbrengst.

De optimale opbrengst van dit onderzoek is voor mij inzicht krijgen of De Zevensprong geschikt is voor de leerlingen om de kerncompetenties van de opleiding eigen te maken.

Hoofdstuk 2 Verantwoording van de vraagstelling.

In dit hoofdstuk wordt de operationalisatie van de vraagstelling weergegeven. De begrippen geven een precieze omschrijving welke in dit onderzoek van toepassing zijn en welke buiten beschouwing worden gelaten. De overige begrippen die voorkomen in dit onderzoek zijn terug te vinden in de begrippenlijst. Daarnaast beschrijf ik de nieuws waarde en de relevantie van dit praktijkonderzoek.

2.1 Begripsomschrijving

- **Competent gericht onderwijs:**
De definitie van CGO onderwijs is als volgt; een vorm van leerling gecentreerd onderwijs, waarbij het groepswerken aan taken, 'problemen', een centrale plaats inneemt (Heijne, 2000).
In het CGO ligt het accent op het ontwikkelen van een beroepshouding. Competenties zoals samenwerken en communiceren zijn belangrijke voorwaarden om goed te kunnen functioneren in de maatschappij.
- **Casustoets:**
De casustoets is een formatieve toets die vier maal in een schooljaar afgenomen wordt.
De leerling HZW uit leerjaar 1 krijgt op papier een authentieke situatie met vragen uit het beroep of de praktijk. Naar aanleiding van de bestudeerde leerstof en vaardigheidstrainingen kunnen deze vragen beantwoordt worden.
- **Competenties:**
Geïntegreerd geheel van kennis, inzicht, vaardigheden, attitudes en persoonlijke eigenschappen waarmee op adequate wijze resultaten kunnen worden behaald in een beroepscontext, een leercontext of maatschappelijke context; competenties die nodig zijn in een beroepscontext zijn beroepscompetenties, in een leercontext leercompetenties en in een maatschappelijke context burgerschapscompetenties; competenties zijn ontwikkelbare vermogens.
- **Kerncompetenties:**
De competenties die de kern vormen van een beroep. Deze staan omschreven in het kwalificatiedossier.
- **Kwalificatiedossier:**
Een dossier met daarin opgenomen het kwalificatieprofiel en alle overige documenten die van belang zijn om het daaruit af te leiden beroepsonderwijs inclusief toetsing en afsluiting (examen) vast te stellen en te ontwikkelen (formulering van prestatie-eisen voor het diploma).
- **Leerlingen:**
Een leerling binnen dit onderzoek is iemand die de opleiding HZW leerjaar 1 volgt binnen LO.

- **Methode De Zevensprong:**
In een onderwijsgroep worden taken, kennis en informatie uitgewisseld. Dit verloopt volgens een bepaalde systematische methode, de zevensprong. De taken zijn geformuleerd in de vorm van problemen. Om deze problemen op te lossen worden de zeven stappen van de zevensprong doorlopen. De belangrijkste elementen van de voorbespreking zijn; begrippen verhelderen, probleem formuleren, probleemstelling analyseren, probleem analyse systematisch inventariseren en dan leerdoelen formuleren. Daarna volgt de zelfstudie en vervolgens de nabespreking waarin de rapportage plaatsvindt (van Til & van der Heijden, 2008).
- **Opleiding Helpende Zorg en Welzijn:**
De opleiding HZW niveau 2 biedt de leerlingen van niveau 2 de mogelijkheid zich te ontwikkelen binnen de volgende competenties: beroepshouding, werk en context. Binnen de beroepshouding wordt er van de leerling gevraagd om te kunnen samenwerken, klantgericht te zijn, een inlevende houding te hebben en hygiënisch en efficiënt te werken. Hun werkzaamheden liggen op het gebied van hulp bieden bij: sociale activiteiten, het huishouden- wonen- recreëren en personenzorg- ADL. De context waarin ze werken bestaat uit: assisteren van beroepsbeoefenaren in laagcomplexiteit situaties, die veelal stabiel en langdurig van aard zijn. Hun werk bestaat uit eenvoudige, routinematige uitvoerende werkzaamheden waarvan een basiskennis wordt vereist.
De mogelijkheid bestaat om door te stromen naar niveau 3.

2.2 Nieuwswaarde en belang van het onderzoek.

Het belang van mijn onderzoek is dat er duidelijkheid komt of de methode De Zevensprong geschikt is voor de leerlingen HZW niveau 2. Is dit wel het geval, dan geef ik aanbevelingen met welke aspecten wij rekening moeten houden om de methode te doen slagen. Is de methode niet geschikt dan geef ik aanbevelingen welke methode geschikter is voor de doelgroep of hoe de methode geschikter te maken is.

2.3 Relevantie van het onderzoek.

Mijns inzien heeft het onderzoek zowel een praktische als een maatschappelijke relevantie. De praktische/ inhoudelijke relevantie ziet er als volgt uit.

Het CGO is binnen LO in 2009 ingevoerd. LO heeft er voor gekozen te starten nadat het management en medewerkers redelijk op de hoogte waren van deze nieuwe methode. Op hoofdlijnen was het OER (onderwijs en examen reglement), de onderwijsprogrammering en de manier van toetsing duidelijk. In de praktijk zijn voorkomende obstakels en/of problemen gaande weg aangepakt en opgelost. Nu in 2011, focussen wij als docenten ons meer op de pedagogische en didactische kant van het CGO. Mijn onderzoek biedt helderheid of De Zevensprong geschikt is voor de leerlingen van de opleiding HZW.

De maatschappelijke relevantie ziet er als volgt uit.

De leerlingen van LO zullen na het behalen van hun diploma een belangrijke functie gaan bekleden in de gezondheidszorg. De werkgevers van de sector zorgen & welzijn 'staan te springen' om jonge en goedopgeleide vakmensen. Gezien het optreden van de vergrijzing en ontgroening in de regio Zuid- Limburg zijn de leerlingen bijzonder hard nodig om een belangrijke en positieve bijdrage te leveren

aan zorg/productie of bedrijfsresultaat (verkregen op 02-11-2011, via www.leeuwenborgh.nl).

Theoretische relevantie.

De theoretische relevantie betreft de leerlingen. Met dit onderzoek hoop ik te bereiken dat ik kan aantonen dat De Zevensprong past bij de kenmerken van de leerlingen. Mocht dit niet zo zijn wil ik De Zevensprong zo uitlijnen dat het concept past binnen het curriculum HZW als wel bij de leerlingen om zo de doelen van het kwalificatiedossier te kunnen behalen.

Hoofdstuk 3 Het theoretisch kader.

In dit hoofdstuk ga ik in op de relevante theorie die ik gebruikt heb ten behoeve van dit onderzoek. Hierbij geef ik een beschrijving van de visie van het constructivisme, de gekozen vorm waarin het aangeboden wordt binnen LO; het CGO en De Zevensprong. De omslag in werken van productgericht- naar procesgericht onderwijs is hierin leidend om het CGO goed vorm te kunnen geven.

Ik geef een beschrijving hoe binnen LO het CGO, het inclusief onderwijs en passend onderwijs gestalte heeft gegeven binnen zijn visie. Dit geeft een beeld over de kernwaarden van LO in zijn omgang met leerlingen om te komen tot goedgeschoolde arbeidskrachten van de toekomst. Het hoofdstuk sluit ik af met de veronderstelling; als je opleidt tot vakmensen dan verwacht je betrokkenheid van de leerlingen, zodat zij het gedrag en uitstraling krijgen van een goede vakman.

3.1 Constructivisme.

Binnen deze paragraaf geef ik een beeld van de pionier en de kenmerken van het constructivistische onderwijs. Het constructivisme kan in verschillende vormen aangeboden worden, waarbij ik de mogelijkheden beschrijf en de keuze van LO hierin benoem.

Jean Piaget wordt gezien als de grote pionier wat betreft de constructivistische leertheorie. Constructivistisch onderwijs is een wijze van overdragen van kennis, inzichten en vaardigheden (Van der Sanden, 2001). Dit leersysteem vertelt hoe informatie door de leerling wordt verworven, verwerkt en teruggegeven, ook onderzoekt men hoe het geheugen werkt. Daarbij zijn onderwijsontwikkelaars geïnspireerd door het grondmodel van Gagné voor het leren en onthouden.

Kenmerkende overeenkomst voor het constructivistisch onderwijs, in al zijn verschijningsvormen, is een actief, construerend, cumulatief en doelgericht proces. Het leren is actief omdat de leerling zelf informatie die binnenkomt moet verwerken om het een zinvolle betekenis te geven (Shuell, 1996).

Construerend omdat de leerling bij het verwerven van nieuwe informatie moet voortborduren op en moet koppelen aan andere informatie. Het is cumulatief omdat de eerder verworven informatie aanwezig is als voorkennis. Het is doelgericht leren omdat de leerling het meest ontvankelijk is voor het adopteren van een nieuwe leerstof als hij weet waarvoor het dient en wat het hem oplevert.

Ofwel geformuleerd door Van Parreren (1993):

De kerngedachte is dat leren altijd begint met verkenning van de voorkennis. De betekenis van voorkennis is als volgt; nieuwe opgedane kennis en vaardigheden wordt door de leerling gereconstrueerd en uitgebreid. Tegelijk kan er sprake zijn van een reconstructie van aanwezige kennis en vaardigheden. Bij het reconstrueren ontstaat er een samenhang tussen de oude kennis, nieuwe kennis en vaardigheden die tot een betekenisvol geheel worden gesmeed.

Of de leerlingen leren binnen het CGO is afhankelijk van de volgende factoren; conceptual change (ervaren van zinvolheid en motivatie voor het maken van een taak), affectieve, sociale en contextuele factoren en daarnaast de verantwoordelijkheid van de docent. Het is zijn taak ervoor te zorgen dat de leerlingen zelfsturing geven aan hun eigen leerproces. Dit proces begeleiden is een

ontdekkingstocht waarin je stap voor stap verder komt, stil staat bij wat je ontdekt en daarmee rekening houdt op je verdere tocht.

3.1.1 Keuzes binnen het constructivisme.

Constructivistisch onderwijs is terug te vinden in het; natuurlijk leren, project onderwijs, het nieuwe leren en het ondernemend leren. Het CGO komt ook voort uit constructivistisch onderwijs waar leren door middel van vallen en opstaan en samen met andere bouwen aan kennis, inzichten en vaardigheden centraal staat. Maar in het CGO gaat het tevens om het aantonen van verworven competenties als individu. Hier gaat om het leren met en van elkaar, welke een middel is om te komen tot individuele prestaties.

LO had vanuit de visie van het constructivistisch onderwijs de keuze om CGO aan te bieden ofwel Project onderwijs.

Project onderwijs gaat uit van zelfstandige leerlingen die op basis van projecten, waarin 'echte' problemen centraal staan, de leerstof ontdekken en eigen maken. Uitgaande van een zinvolle en authentieke context om te leren. Er zijn veel mogelijkheden tot reflectie. De nadelen worden omschreven als eentonig werken en een valkuil is dat de inhoud onvoldoende aandacht krijgt en dat er aan de verschillende leerstijlen van de leerlingen niet tegemoet gekomen wordt (Dekeyser, 1999).

Het CGO heeft een divers leeraanbod, gericht op de leerstijlen van de leerlingen, zoals hoorcolleges, vaardigheidstrainingen, voortgangsgesprekken en leren vanuit een casus gericht op een authentieke situatie. De gestructureerde methode De Zevensprong is daarbij een hulpmiddel om te komen tot de actief leren (Moust, Bouhuijs, Schmidt, 2001).

Het biedt de leerlingen op procesgerichte wijze een uitdagende leeromgeving die de leerling kan aangrijpen om zichzelf tot ontwikkeling te brengen.

Binnen LO zit de kracht van het onderwijs in de combinatie van productgericht- en procesgericht onderwijs aan te bieden aan de leerlingen. Zodoende wordt een breed beroep gedaan op de leermogelijkheden van de leerlingen om te komen tot het behalen van de onderwijsdoelstellingen.

3.2 Wat is CGO, Competent Gericht Onderwijs.

Binnen deze paragraaf geef ik een beeld over het ontstaan van het CGO, de kwalificatiegerichte structuur van de opleiding HZW en hoe het binnen CGO leren vormgegeven wordt en de plaats van De Zevensprong hierin is vormgegeven. Ook worden de daaraan gekoppelde termen toegelicht zodat er een compleet beeld ontstaat over de opleiding HZW.

3.2.1 Ontstaan van CGO.

Een van de grondleggers van het CGO is Howard Barrows. In 1969 werd in Canada deze onderwijsmethode voor het eerst ingevoerd. In Nederland was dat in 1974. Het CGO gaat uit van problemen, korte situaties of beschrijvingen, die het uitgangspunt voor het werk van de leerling zijn.

Barrows benoemt binnen het CGO drie grote voordelen:

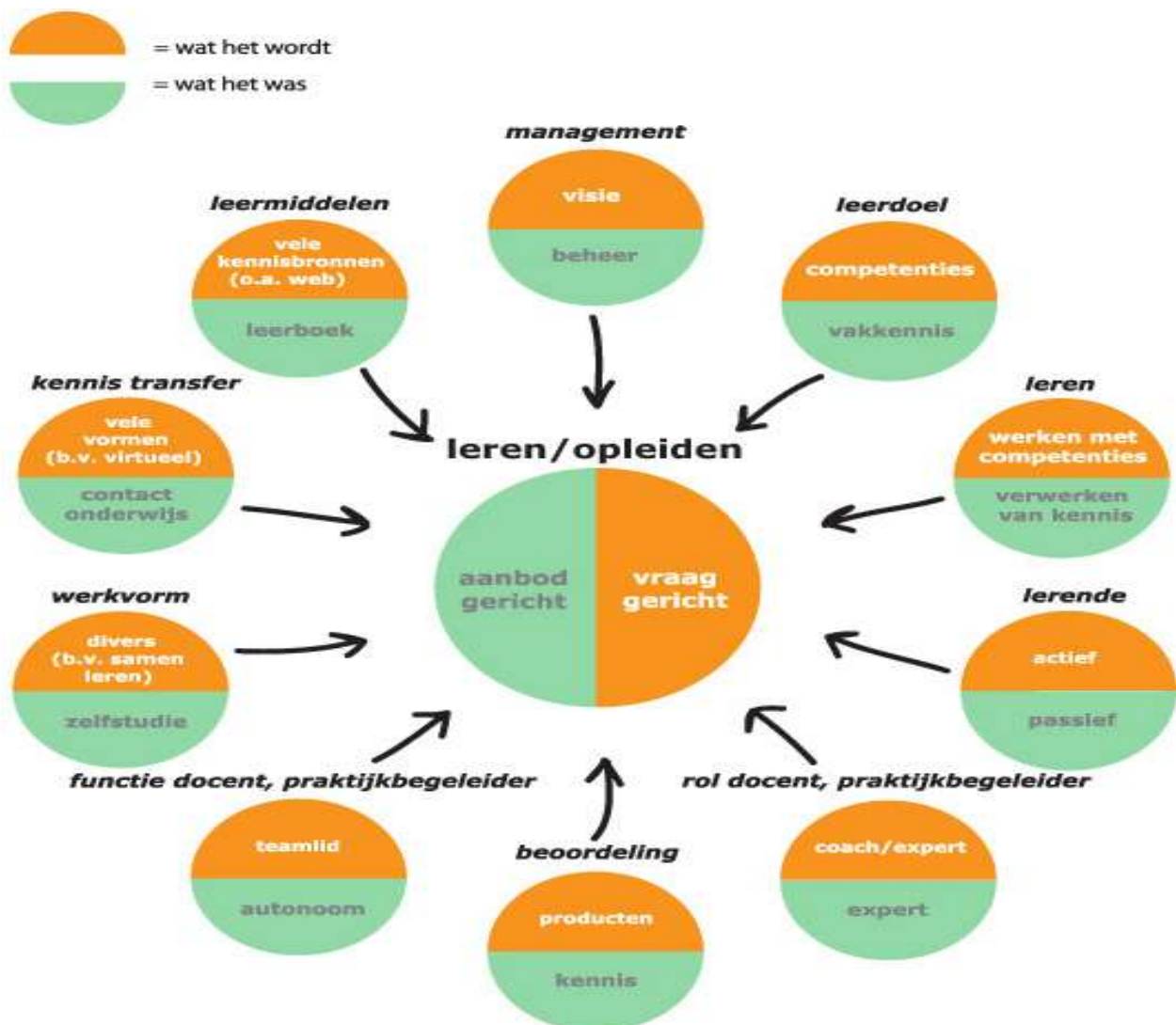
- het verwerven van kennis die onthouden wordt en tevens bruikbaar is,

- leerlingen leren te leren,
- leerlingen leren analyseren en het oplossen van problemen.

Deze voordelen komen pas echt naar voren als de leerlingen een actieve houding hebben, nieuwsgierig zijn, voorkennis proberen te gebruiken en nieuwe kennis en vaardigheden opdoen door leerstof te bestuderen. Het leren binnen een beroepscontext, dus gekoppeld aan een probleemstelling, is effectiever dan het leren van kennis uit de boeken.

Van productgericht naar procesgericht onderwijs.

CGO gaat ervan uit dat een beginnend beroepsbeoefenaar bepaalde competenties nodig heeft om het bijbehorende beroep uit te oefenen. Een leerling krijgt een diploma als hij kan aantonen over deze competenties te beschikken (verkregen op 10-12- 2011, via www.mboraad.nl). In de afbeelding hieronder is schematisch het verschil tussen het productgerichte onderwijs (deelkwalificatie structuur) en het procesgerichte onderwijs (CGO) weergegeven.



Figuur 2.1 (<http://www.kenteq.nl/cms/publish/content/showpage.asp?pageid=582>)

3.2.2 Kwalificatiedossier.

Het CGO is weergegeven in een kwalificatiedossier, een set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen de opleiding HZW vormgeven en waar een diploma aan vast hangt (verkregen op 10-01-2012, via www.mбораad.nl).

De basis van een CGO- gerichte kwalificatiestructuur wordt gevormd door beroepscompetentie profielen. In een beroepscompetentieprofiel wordt een beroep omschreven. Op basis van de vastgestelde beroepscompetentieprofielen worden door de kenniscentra (een centrum dat verantwoordelijk is voor erkenning van leerbedrijven en vaststelling van beroepskwalificaties), in samenwerking met bedrijfsleven en onderwijs, kwalificatieprofielen opgesteld. Kwalificatieprofielen zijn het uitgangspunt voor opleidingsprogramma's. Het kwalificatieprofiel laat zien wat een leerling aan competenties moet kunnen aantonen om diplomawaardig te zijn.

“Kennis maak je met elkaar”

Loesje

Portfolio.

De competenties die een leerling heeft verworven binnen de huidige opleiding is terug te vinden in een portfolio. Door middel van het portfolio kan de leerling aantonen aan welke competenties hij heeft gewerkt en op welke wijze hij die eigen heeft gemaakt.

Wat is een portfolio?

Binnen de opleiding HZW is het portfolio een ordner waarin een leerling persoonlijke gegevens bewaart. Bijvoorbeeld zijn opdrachten van loopbaan en burgerschap, zijn afgesloten beroepsprestaties en zijn toetskaart (bijlage 4). Op de toetskaart staat weergegeven welke vakken en vaardigheden in welke periode afgesloten dienen te zijn. Betreffende docent tekent de toetskaart af als de leerling een onderdeel daadwerkelijk heeft afgesloten. Zo heeft de leerling zelf een overzicht hoe hij er voor staat. Een leerling dient er zelf voor te zorgen, dat aan het einde van de basis- en verdiepingsfase de toetskaart in orde is. Officieel wordt binnen het PTA (programma voor toetsing en afsluiting), alle beoordelingen verzameld door de administratie. Het portfolio is ontwikkelingsgericht en wordt gebruikt om de leerling te begeleiden in zijn leerproces. Aan het einde van de basisfase en de verdiepingsfase wordt het portfolio beoordeeld door de mentor.

Persoonlijk Ontwikkeling Plan (POP) en persoonlijk activiteiten plan (PAP).

Elke leerling stelt voor elke beroepsprestatie zijn eigen POP op en geeft middels een PAP aan hoe hij zijn doelen wil verwezenlijken. De mentor begeleidt de leerling in het maken van het persoonlijk ontwikkelingsplan en het daaraan gekoppelde activiteitenplan. Na een lesblok van tien weken vindt de afrondingsweek plaats, waarin de mentor de voortgang van het POP en PAP met de leerling bespreekt, het afrondingsgesprek. Het POP en PAP zijn een onderdeel van het portfolio.

Assessment.

Assessment is een summatieve beoordeling welke door een opgeleide assessor wordt afgenomen. Hier wordt de leerling middels het assessmentgesprek getoetst of de ontwikkelingsgerichte activiteiten die in het portfolio zitten omgezet kunnen worden in een diploma.

Het gesprek vindt plaats aan het einde van de basisfase om door te kunnen stromen naar de verdiepingsfase en aan het einde van de verdiepingsfase om te beoordelen of de leerling voldoet aan alle eisen die horen bij het betreffende kwalificatiedossier. De leerling wordt bevraagd over de kerncompetenties van de opleiding HZW. De bewijzen hiervoor zijn de beoordeelde beroepsprestaties en werkprocessen. Hiermee kan aangetoond worden of de leerling een beginnend beroepsbeoefenaar is. Voor deelname aan het assessmentgesprek schrijft de leerling een verantwoordingsverslag.

3.2.3 Vormgeving OWG en De Zevensprong.

Leerlingen leren binnen het procesgerichte onderwijs, waar de nadruk op gedrag ligt, de theorie en de praktijk gelijktijdig (Moust, et al). Binnen de opleiding HZW gaan de leerlingen in het eerste schooljaar eerst tien lesweken naar school, waar zij basiskennis krijgen en de algemene vakken; Nederlands, rekenen en loopbaan en burgerschap (LB). Dan volgt een lintstage (een week stage en een week school) direct het geleerde in de praktijk wordt gebracht. In de OWG werken de leerlingen aan een authentieke situatie beschreven in een casus. Deze casus gaat uit van de vakken huishoudelijke, verpleegkundige - en interactieve vaardigheden. De leerlingen filteren leervragen uit de casus om vervolgens kennis te vergaren over de theorie en oefenen deze in de praktijk. De leerlingen rouleren in de volgende taken; voorzitter, notulist en groepslid, deze worden bij aanvang van de les verdeeld. Ook de manier waarop de leerlingen met elkaar omgaan wordt regelmatig geëvalueerd. De docent heeft de rol van coach en begeleidt het proces vanaf de zijlijn. De docenten werken vanuit een blokboek welke de leidraad is voor de leerlingen. Het blokboek bevat de uitleg van CGO en hoe dit te gebruiken, het jaaroverzicht, overzicht van de vakken en het rooster per week uitgewerkt (bijlage 5). Kortom bij CGO in de OWG wordt er gewerkt vanuit intrinsieke motivatie. De motivatie die ontstaat vanuit een behoefte tot zelfontplooiing. De leerlingen weten al veel, hebben al ervaringen met verschillende onderdelen die zij op school uit kunnen breiden. Het CGO is gericht op het vergroten van de persoonlijke vermogens. Met competentiegericht leren wordt er geprobeerd om de eerder verworven competenties te koppelen aan nieuwe competenties en deze verder te ontwikkelen en te verbeteren.

3.2.4 De Zevensprong.

Aan de hand van De Zevensprong wordt in zeven stappen aan de taken gewerkt. Deze methode biedt een gestructureerde, stapsgewijze en oplossingsgerichte systematiek om een probleem te ontrafelen en op te lossen middels de onderstaande stappen (bijlage 6,7,8).

De Zevensprong geeft structuur aan de OWG. (verkregen op 03-01-2012, via www.leraar24.nl/video/911 en leraar 24, CGO MBO).

Stap 1 - Verhelder onduidelijke termen en begrippen.

Stap 2 - Definieer het probleem.

Stap 3 - Analyseer het probleem.

Stap 4 - Inventariseer op systematische wijze de verschillende deelproblemen.

Stap 5 - Formuleer leerdoelen.

Stap 6 - Werk voor de volgende bijeenkomst de zelfstudie- opdrachten uit.

Stap 7 - Rapporteer de resultaten en toets de gevonden oplossingen aan het probleem.

3.3 Inclusief onderwijs.

In de volgende paragraaf geef ik een beeld van de visie van LO waarin het inclusief onderwijs vorm heeft gekregen. Ook de relatie met het onderwerp van mijn onderzoek leg ik hieronder uit.

Trix Grooff beschrijft dat inclusief onderwijs als doel heeft dat een school ervoor werkt om voor al zijn betrokkenen een optimale leeromgeving te bieden op cognitief en sociaal-emotioneel ontwikkelingsgebied. Inclusief onderwijs wil leerlingen waarden als respect, empathie, tolerantie, eerlijkheid en verantwoordelijkheid aanleren (verkregen op 03-12-2011, via <http://www.inclusiefonderwijs.nl/visie.php>).

LO streeft er naar om zo inclusief mogelijk te worden door de leerling centraal te stellen waarbij de maatschappij niet uit het oog verloren wordt (bijlage 9).

In het jaarplan is beschreven en gecommuniceerd naar de medewerkers, dat de omgeving Zuid-Limburg door de krimp een goede afstemming vraagt tussen kwalitatief hoogwaardige en arbeidsmarktrelevante opleidingen. Dit staat de topic vanuit de literatuur. *Visie in het onderwijs een aspect van inclusie in de maatschappij* (Booth, T. & Ainscow, M. 2009) (Claasen, W. Bruine, E. de, Schuman, H. Siemons, H. Velthooven, B. van 2009).

De inclusieve gedachte van LO wordt vormgegeven door drie kernwaarden: positief, prikkelend en nieuwsgierig.

Doordat ik in de OWG op zoek ga naar de kwaliteiten van de leerlingen en hen daarin uitdaag deze te gebruiken en elkaar te ondersteunen, wordt de kernkwaliteit; prikkelen, vormgegeven.

Ik herken bij mijzelf het uitdragen van de kernwaarde; positief zijn. Veel leerlingen kampen met problemen op allerlei gebieden. Ik ga hier respectvol en inlevend mee om en zo nodig verwijs ik de leerling naar het loopbaanportaal.

Door de komst van het CGO ben ik van mening dat het onderwijs uitdagender is geworden voor de leerling en voor mijzelf. Dit zie ik terug in een goede mix van werken aan kennis, houding en vaardigheden. Mijn ideale inclusieve gedachte is om

leerlingen op te leiden tot mensen die ze uiteindelijk zelf willen worden. Daarmee wil ik richting geven aan; *opleiden voor de vakmensen van morgen*.

Koppeling van inclusief onderwijs met het meesterstuk

Is De Zevensprong een geschikte methode voor de leerlingen van HZW niveau 2, om zich de competenties van het betreffende kwalificatiedossier eigen te maken?

De missie, visie en de kernwaarden van LO en mijn eigen kerncompetenties zijn goede randvoorwaarden voor de leerlingen om het kwalificatiedossier eigen te maken. De docenten proberen het onderwijs zo goed mogelijk op de individuele behoeften van de leerling af te stemmen. Het werken in de OWG met De Zevensprong vraagt verantwoordelijkheid dragen van de leerlingen. Dit past in een inclusiegedachte.

3.4 Passend onderwijs.

In de volgende paragraaf geef ik een beeld van de visie van LO waarin het passend onderwijs vorm heeft gekregen.

De onderwijsvisies inclusief- en passend onderwijs hebben een verschillend karakter. Waar inclusief onderwijs zich richt op het bij elkaar brengen van leerlingen uit dezelfde omgeving, richt passend onderwijs zich op een leerling, dat op een school geplaatst wordt, waar de mogelijkheden zo zijn dat de leerling het best tot zijn recht komt.

Op organisatieniveau zijn er de volgende topics:

- het implementeren van de zorg rondom de leerlingen met een rugzakje. Binnen het loopbaanportaal vindt registratie plaats en het afhandelen van de administratieve zaken. Vanuit LO krijgen de leerlingen, waar een rugzakje aan is toegewezen, een coach. Deze stelt samen met hen een plan op, biedt extra begeleiding en onderhoudt de contacten met o.a. ouders en andere betrokkenen.
- het aannamebeleid.

Vanuit het VMBO is er de warme overdracht, die bestaat uit een mondelinge overdracht tussen VMBO en MBO betreffende de leerlingen en hun specifieke kenmerken.

Het aannamebeleid is de afgelopen jaren aangescherpt. Leerlingen die kampen met autisme, borderline of depressies worden uitgesloten van de opleiding. In het verleden is gebleken dat juist deze leerlingen veelvuldig uitvallen op de competentie; omgaan met emoties van de ander. Welke een wezenlijk onderdeel van de opleiding is.

Op leerkrachtniveau zijn er de volgende topics ten aanzien van de ouders:

- ouders stimuleren om betrokken te zijn bij de opleiding van hun kinderen.
- ouders stimuleren hun kind te ondersteunen bij het leren.
- ouders informeren over de opleiding en de voortgang van hun kind.

Deze topics worden vormgegeven door het houden van een ouderavond, tien minuten gesprek en het uitreiken van overzicht van de behaalde prestaties.

Daarnaast worden ouders mondeling op de hoogte gehouden bij veelvuldig verzuim of om een handelingsplan op te stellen betreffende een wenselijke gedragsverandering.

Op leerkrachtniveau zijn er de volgende topics t.a.v. de leerlingen:

- openstaan voor leer- en ontwikkelingsproblematiek en snel doorverwijzen naar het loopbaanportaal voor extra begeleiding.
- werkvormen ontwikkelen om elkaars kwaliteiten en hulpbehoeften te leren kennen.
- het in gesprek gaan met leerlingen over hun talenten. Leerlingen zodanig stimuleren dat ze met elkaar in gesprek gaan en elkaar ondersteunen waar nodig is.
- Het hebben van overzicht op de goede kwaliteiten van de leerlingen.

3.5 Toelichting op keuzes en veronderstellingen.

Binnen LO opleiding HZW wordt De Zevensprong aangeboden, een methode passend binnen het CGO. Het theoretisch kader geeft mij de indruk dat De Zevensprong goed past bij de onderzoeksgroep (Leerlingen fase 1 HZW) daar het een zeer gestructureerde aanpak in de benadering van een authentieke casus is. Gezien de visie van LO *“opleiden voor de vakmensen van morgen”* veronderstel ik dat vanuit het ui- model van Bateson de verschillende niveaus van betrokkenheid, identiteit, overtuigingen, bekwaamheden, gedrag en omgeving herkenbaar in ons onderwijs aan bod komen (kennisblok coaching).

Dit wordt mijns inzien vormgegeven door het aanbieden van een methodemix passende bij het CGO waarin De Zevensprong een hulpmiddel is om te komen tot de ontwikkeling binnen de diverse niveaus van Bateson.

Heb de overtuiging om een goede vakman te worden, dan zal jouw identiteit en bekwaamheid zich in die richting gaan ontwikkelen. Dit is waarneembaar in je uitstraling en te zien in je betrokkenheid.

Hoofdstuk 4: Onderzoeksmethode en omschrijving van de onderzoeksgroep.

In dit hoofdstuk ga ik in op de onderzoeksmethode die ik gebruikt heb. Hierin geef ik een beschrijving gegeven van het onderzoekstype, de opzet van het onderzoek en een omschrijving van de onderzoeksgroep.

Het voorgaande theoretische kader en de hieronder volgende methode gaat mij antwoord geven op mijn vraagstelling.

4.1 Onderzoeksmethode.

Dit onderzoek is gericht op de vraag of De Zevensprong wel geschikt is om te komen tot het actiever leren en meer betrokken zijn bij het leerproces van de leerling, zoals vanuit de basisvisie van het constructivisme wordt beweerd. Zoals gesteld binnen het CGO is er meer sprake van procesgericht onderwijs dan van productgericht onderwijs.

Door de nulmeting in september 2011 af te zetten tegen de resultaten van februari 2012 trek ik conclusies en geef ik aanbevelingen.

In dit geval spreek ik van een ontwerpgericht onderzoek (Weert & Andriessen, 2005). Kortom; om resultaat Y in situatie Z te bereiken, ga ik actie X uitvoeren. Om de kerncompetenties te behalen binnen de opleiding HZW is een juist middel, het inzetten van De Zevensprong.

4.2 Vragenlijsten.

Dit ontwerpgerichte onderzoek gaat mij inzicht bieden in een mogelijke oplossing en/of het geven van een advies. Het bevragen van leerlingen is hierbij noodzakelijk om een heldere nulmeting te formuleren.

De vragenlijsten zijn aan de hand van relevante topics samengesteld. Om de betrouwbaarheid en de validiteit van de vragenlijst te verhogen zijn gesprekken met de opleidingsmanager, collegae, critical friend, persoonlijke ervaringen en literatuuronderzoek leidend.

Ik heb de vragenlijsten getest door deze van tevoren door willekeurige en onafhankelijke personen te laten vullen, om zodoende eventuele fouten of onduidelijkheden uit de vragenlijsten te kunnen verwijderen. De vragenlijsten zijn bij de leerlingen anoniem en schriftelijk afgenomen. Ik gekozen om zowel schaalvragen als open vragen af te nemen om de kwantiteit als de kwaliteit van de antwoorden te waarborgen. In de vragenlijsten staan uitspraken verdeeld over een aantal topics. Deze vragen zijn gehusseld om validiteit te waarborgen.

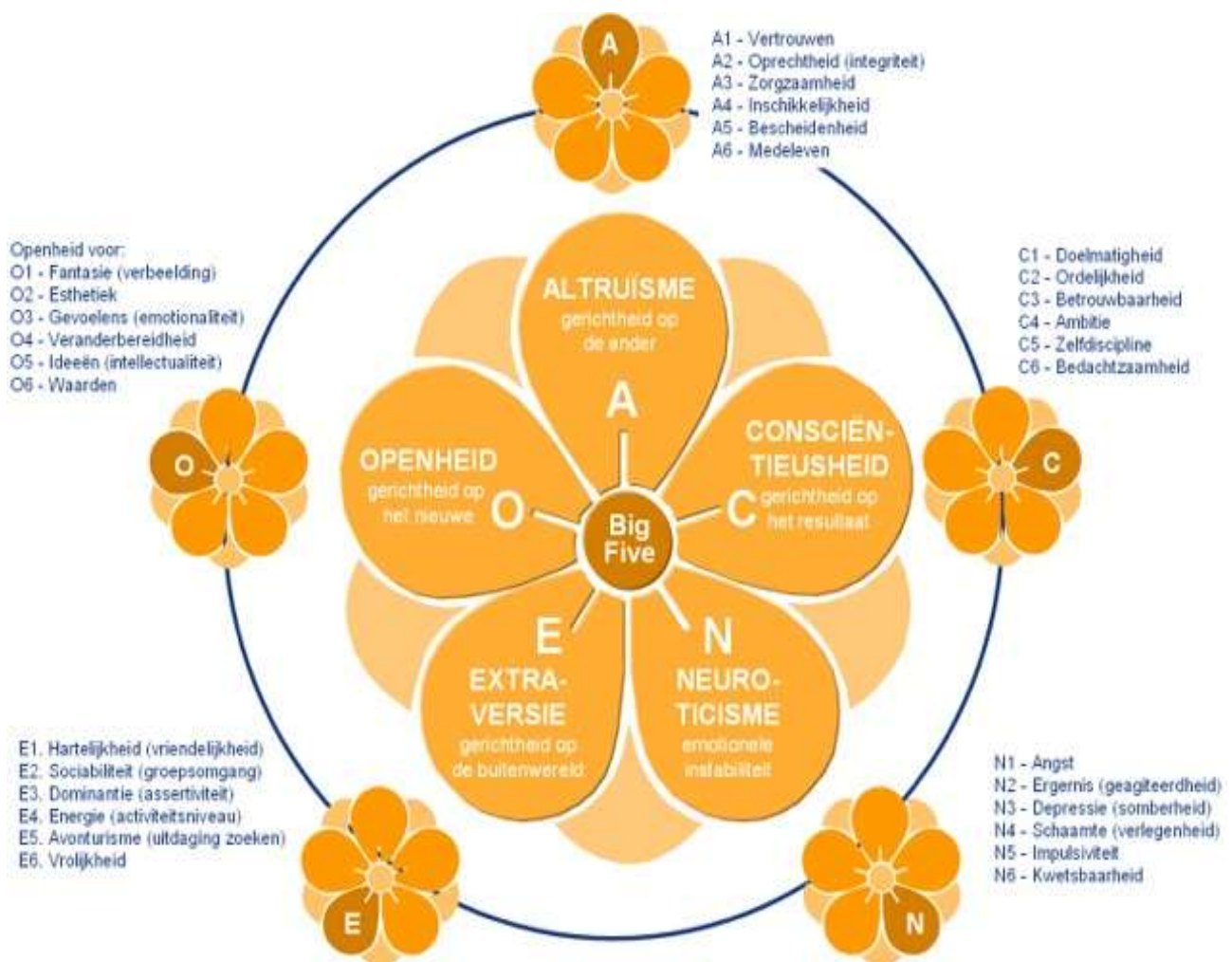
Big Five.

De Big Five is een persoonlijkheidstest die binnen LO wordt gebruikt. In verband met de validiteit heb ik er voor gekozen om eenmalig in oktober 2011, twee verschillende vragenlijsten af te nemen. De Big Five en het sterkte- zwakte onderzoek.

“Het bevragen van leerlingen is een middel om ze te betrekken bij vormgeving van hun eigen leren. Leerlingen serieus nemen als bron van informatie en als mede-eigenaar van dat proces.” (Kallenberg, et al 2009)

Door het inzetten van de Big Five is het mogelijk informatie te verzamelen over de invloed van je persoonlijkheid op je functioneren. Het geeft geen uitsluitel wie de leerlingen zijn maar geeft wel een aanwijzing voor hun gedragingen. De topics, afgebeeld in onderstaand plaatje, waarin deze persoonlijkheidstest zicht geeft zijn; dominantie/ extraversie, vriendelijkheid/altruïsme, emotionele stabiliteit, zorgvuldigheid/consciëntieusheid en autonomie en openheid (Bloemers, 2009) (bijlage 10), (afbeelding verkregen op 04-02-2012, via

http://123management.nl/0/040_mensen/images/010_mensen_big_five.jpg



Sterkte- zwakte onderzoek

Het aanvullende sterkte- zwakte onderzoek (Heinz, 1998) is een zelfwaarderingsvragenlijst waarbij de leerling moet aangeven in hoeverre deze een stelling op zichzelf van toepassing vindt. De lijst bevat 23 vragen. Deze informatie zal er toe leiden dat ik een uitgebreid beeld krijg over de leerlingen. Met name over; hoe zitten de leerlingen in hun vel, weten ze wat ze willen en wat ze waard zijn, zijn ze positief en kunnen ze goed met zichzelf en andere omgaan (bijlage 11).

Belevingsschaal

Deze scorelijst is ontwikkeld aan de hand van de opgedane kennis uit de literatuur, (Heijden van der en Til van, 2000) waarin het gevoel van veiligheid in de onderwijsgroep van essentieel belang wordt gezien. De topics; communicatie, feedback en samenwerken zijn leidend voor het resultaat van je eigen leerproces (bijlage 12).

Kijkwijzer actief leren

Een aantal vragen uit de kijkwijzer zet ik in als hulpmiddel om te observeren in de OWG en de vaardigheidslessen. De kijkwijzer gaat mij antwoorden geven op de deelvragen 1, 2 en 3. De kijkwijzer geeft inzicht in; de mogelijkheid tot actief leren, betrokken zijn en het verwerven van kennis, houding en vaardigheden ten aanzien van de leervragen (bijlage 13).

Vragenlijst deelname aan de OWG

Deze scorelijst wordt in september en in januari ingezet om de verschillen inzichtelijk te maken tussen begin- en eindmeting. De leerlingen kunnen middels specifieke schaalvragen en open vragen aangeven welke kennis zij beheersen betreffende de methode (bijlage14).

Toetsvragen over De Zevensprong

De toetsvragen over De Zevensprong hebben de leerlingen, gekoppeld aan de summatieve casustoets, gemaakt. Ook hier heb ik in september 2011 en in januari 2012 een begin- en een eindmeting gedaan. Met als doel deelvraag 3 te kunnen beantwoorden (bijlage 15).

4.3 Onderzoeksgroep.

Hieronder geef ik een beschrijving van de onderzoeksgroep, de leerlingen. Het is van belang om antwoord te krijgen op deelvraag 1;

Is de methode De Zevensprong geschikt voor de leerlingen HZW niveau 2 om de leervragen op de verschillende gebieden, kennis, houding en vaardigheden uit een authentieke casuïstiek te kunnen filteren?

Om antwoord op mijn vraag te krijgen heb ik onderzoek gedaan naar:

- welke vooropleiding heeft de klas 4HS1.2A.
- welke leerstijl hebben de leerlingen, bekeken vanuit de leerstijlen van Vermunt.
- welke leerstijl past het beste bij CGO onderwijs.

De vooropleidingen van klas 4HS1.2A.

- 2 meiden hebben de AKA opleiding als vooropleiding.
- 1 Meisje heeft de Havo 3 als vooropleiding.
- 1 meisje heeft VMBO TL op het van Wiskunde na afgerond.
- 1 jongen is intern afgestroomd van opleiding Maatschappelijke Zorg.
- 13 leerlingen hebben de VMBO Basisgerichte leerweg afgesloten.

De leerstijl van de leerlingen.

De vmbo-leerlingen die doorstromen naar zijn zeer praktisch en toepassingsgericht ingesteld. Ze houden niet zo van lezen, maar leren het liefst door te doen. Beroepsgerichte vakken hebben over het algemeen dan ook hun voorkeur. Ze leren het liefst aan de hand van didactische werkvormen waarbij een concrete manier van verwerken van de leerstof (toepassen, voorbeelden bedenken, oefenen) centraal staat. Bij de regulatie- en motivationele activiteiten hebben zij veel ondersteuning nodig. Uit zichzelf zijn zij niet geneigd om deze activiteiten te verrichten. Wat betreft de verwerkingsactiviteiten geldt dat uit onderzoek naar voren komt dat deze leerlingen moeite hebben met het zoeken van, selecteren, interpreteren en het verwerken van informatie. Ook hebben zij moeite met het beoordelen van informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid (Ende van de, J. Drs., Hamstra, D.G. Drs.,2006), (Van der Sanden,2003) en Den Boer en Mittendorf en Sjenitzer,1993).

Als ik de voorgaande kenmerken met de 4 leerstijlen van Vermunt (bijlage 16) vergelijk, dan past de reproductieve leerstijl het beste bij de onderzoeksgroep. Leren en onthouden, nodig hebben van externe sturing, leerstof opnemen, onthouden en kunnen navertellen met als doel gerichtheid op een diploma, zijn hiervan de kenmerken. De leerlingen zijn vanaf het begin van hun schoolse leren opgeleid om gestuurd te worden door de docent, boek of studiewijzer waarbij de lesstof stapsgewijs wordt aangeboden. (Verkregen op 07-03-2012, via <http://lerenleren.majestic-communications.com/test/>).

De leeromgeving.

De leerling die zitting heeft in de OWG werkt aan een bepaalde taak en heeft een bijdrage om communicatieproblemen te voorkomen of te beperken door actief te luisteren. In de OWG wordt veel gezegd en verteld, het is zaak om de goede informatie te onthouden. Het is belangrijk om een korte samenvatting van het geheel te kunnen geven die ook nog eens een betekenisvolle relevantie heeft. De besproken informatie krijgt diepgang als de leerlingen duidelijke vragen stellen en zich verdiepen in de materie. Voor het proces in de OWG is het van belang dat ieder zich houdt aan zijn rol. In een sfeer van vertrouwen geeft men elkaar feedback, zodoende worden de leerlingen zich bewust van hun gedrag, bijdrage aan het proces en het effect op andere groepsleden. Om uiteindelijk in goede harmonie tot leren van kennis, houding en vaardigheden te komen.

Voorgaande geeft een beschrijving van de persoonlijke kenmerken en de leerstijl van de leerlingen. De resultaten van de reproductieve leerstijl en het leerproces van de leerlingen dat noodzakelijk is voor op het slagen van het werken met De Zevensprong bepalen mede het antwoord op deelvraag 1. Het brengt mij via de conclusies naar de aanbevelingen. Daar beschrijf ik hoe wij ons CGO het beste kunnen vormgeven.

Hoofdstuk 5: Data-analyse en resultaten.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de resultaten Y van het ontwerpgerichte onderzoek waar de bevindingen, meningen en ervaringen van de onderzoeksgroep als nulmeting en eindmeting beschreven worden. Middels observatie, de kijkwijzer actief leren, heb ik situatie Z omschreven, welke een weergave geeft van de praktijksituatie waarin de onderzoeksgroep zich begeeft. De resultaten van de verzamelde gegevens heb ik gekoppeld aan de deelvragen van de probleemstelling. Gebruikmakend van een schema zijn de onderzoeksmethoden op betrouwbaarheid en triangulatie weggezet.

Het voorgaand beschreven theoretische kader, de methode, analyse van de onderzoeksgroep brengen mij naar onderstaande resultaten.

5.1 Data- analyse en resultaten van de deelvragen.

De onderzoeksgroep die leidend is in mijn onderzoek bestaat uit 18 leerlingen. Zij hebben nog niet eerder met De Zevensprong gewerkt. Alle leerlingen hebben de vragenlijsten ingevuld.

5.1.1 Deelvraag 1

Is de methode De Zevensprong geschikt voor de leerlingen HZW niveau 2 om de leervragen op de verschillende gebieden, kennis, houding en vaardigheden uit een authentieke casuïstiek te kunnen filteren?

Om deelvraag 1 te kunnen beantwoorden heb ik literatuuronderzoek en observaties gedaan en de Big five het Sterkte- zwakte onderzoek afgenomen.

Binnen HZW wordt in de mentoruren de verkorte papieren versie van de Big five gebruikt. Deze bestaat uit een vragenlijst met 30 vragen.

Na het toepassen van de berekening, uit de bijgeleverde handleiding, krijg je per topic een score die valt tussen -12 en +12. De handleiding benoemt hoge en lage waarden om een oordeel te geven over de vijf topics.

Om deze deelvraag te kunnen beantwoorden vind ik de handleiding een erg vage omschrijving geven. Wat is een hoge- en wat is een lage score. Om een in de praktijk toepasbare standaarddeviatie te krijgen heb ik hier een eigen interpretatie aangegeven. Deze is daardoor niet gestandaardiseerd of cotan genormeerd. Wel is deze normering geschikt voor mijn onderzoek (beperkte interpretatie), het beantwoorden van deze deelvraag (dit doel) in de periode van schooljaar 2011-2012 (enige tijd houdbaarheid). Ik heb gekozen voor de relatieve regel met een verdeling in drie groepen 25% -50% -25% (verkregen op 03-03-2012, via <http://www.developsense.com/blog/2010/09/done-the-relative-rule-and-the-unsettling-rule/>, Jerry Weinberg).

Mijn standaard ziet er als volgt uit:

-12 tot -6=Laag

-5 tot +5 = Gemiddeld

+6 tot +12= Hoog

Big Five.

Na analyse van de vragenlijsten, ingevuld door de leerlingen HZW, volgen hieronder resultaten van de Big Five.

Dominantie/ extraversie

16 leerlingen scoren gemiddeld op eigenschappen als sociaal zijn, energiek en assertief zijn hiervoor kenmerkend.

2 leerlingen scoren laag. Eigenschappen als op zichzelf gericht zijn, weinig zeggen en contacten mijden zijn hiervoor kenmerkend.

Vriendelijkheid/altruïsme

13 leerlingen scoren gemiddeld op eigenschappen als minder geïnteresseerd zijn in anderen, op momenten eigen zin willen doordrijven, doch wel zorgzaam en inschikkelijk zijn hiervoor kenmerkend.

5 leerlingen scoren hoog. Eigenschappen als hulpvaardig, bescheiden en willen samenwerken zijn hiervoor kenmerkend.

Emotionele stabiliteit

16 leerlingen scoren gemiddeld op eigenschappen als snel gevoelens van woede, frustratie en angst. Ook laten deze leerlingen zich mogelijk snel meeslepen door gevoelens en halen zij zich van alles in hun hoofd.

2 leerlingen scoren hoog. Eigenschappen als een gelijkmatig humeur en kalm blijven. Kunnen tegenslagen en problemen op zij schuiven zijn hiervoor kenmerkend.

Zorgvuldigheid/consciëntieus

16 leerlingen scoren gemiddeld op eigenschappen als veel over aan de situatie overlaten. Leerlingen lijken nogal nonchalant, slordig en werken minder planmatig. Men laat chaotisch gedrag zien, doet dingen op het laatste moment en raakt regelmatig spullen kwijt.

2 leerlingen scoren hoog. Eigenschappen als; een doorzetter, ambitieus, verantwoordelijk gedrag, betrouwbaar zijn, werken volgens plan, taken direct afmaken, orde kunnen scheppen en komt op tijd zijn hiervoor kenmerken

Autonomie/openheid

9 leerlingen scoren hoog. Eigenschappen als een beetje eigenzinnig, graag een eigen stempel op zaken drukken, snel denken, problemen analyseren en het vormen van een eigen mening. Welke niet altijd op de realiteit rusten. 9 leerlingen scoren gemiddeld. Eigenschappen als behoudend gedrag laten zien, kiezen voor het oude vertrouwde, volgzaam zijn, zich aansluiten bij de meerderheid en een emotioneel vlakke indruk maken.

Sterkte zwakte onderzoek.

Na analyse van de vragenlijst sterkte/ zwakte onderzoek, ingevuld door de leerlingen HZW, volgt hieronder het resultaat.

communicatie	Aantal % dat goed scoort
Luisteren	39%
Eigen mening hebben	50%
Ruzie uitpraten	61%
Omgaan met kritiek	50%
Hulp vragen	
Hulp vragen	45%
Fouten toegeven	39%
Nee zeggen	39%
Bekennen als je iets niet kan of weet	56%
Zelfportret	
Eerlijk zijn	67%
Vrolijk en opgewekt	61%
Jezelf waarderen	50%
Omgaan met teleurstellingen	33%
Positief denken	50%
Praten over gevoelens	33%

Belevingsschaal.

Na analyse van de belevingsschaal, ingevuld door de leerlingen HZW, volgt hieronder het resultaat.

Vragen gesteld aan de onderzoeksgroep	Resultaat van nul- eindmeting
Het durven feedback geven aan klasgenoten van 4HS1.2A	verbeterd met 33%
De onderlinge communicatie in de klas 4HS1.2A	gelijk gebleven (50%)
De onderlinge samenwerking in de klas 4HS1.2A	verbeterd met 17%

Kijkwijzer.

Bij het observeren van de leerlingen heb ik gebruik gemaakt van een bestaande kijkwijzer, hieruit heb ik een aantal vragen geselecteerd die mij helpen antwoord te geven op de eerste deelvraag.

Dit meetinstrument geeft mij middels een nul- en eindmeting zicht op hoe de leerlingen de vaardigheden; samenwerken, feedback geven en communicatie toepassen in de OWG. Hier wordt immers de methode De Zevensprong gebruikt om de leervragen uit een authentieke situatie te filteren. Ik heb geobserveerd in de vaardigheidslessen verpleegkunde, huishoudkunde en OWG. Zelf ben ik (docent interactieve vaardigheden) geobserveerd door de stagiaire van de KOP- opleiding. Na een analyse gemaakt te hebben van de nul- en eindmeting staan hieronder de resultaten weergegeven.

Na analyse van de kijkwijzer, ingevuld door de leerlingen HZW, volgt hieronder het resultaat.

Interactieve vaardigheden;

1. De gelegenheid tot samenwerken is gestegen van soms naar regelmatig.
2. Het aandragen van een probleem is gestegen van regelmatig naar vaak.
9. De leerkracht probeert zoveel mogelijk uit de leerlingen te halen is gelijk gebleven in de waardering vaak.
10. De ruimte voor eigen inbreng is gelijk gebleven in de waardering vaak.
12. De gelegenheid tot het ontdekken van de informatie die leerlingen nodig hebben is gestegen van regelmatig naar vaak.
14. De uitdaging om te komen tot een oplossing van een probleem is gestegen van soms naar vaak.
15. De betrokkenheid van de leerlingen is gestegen van bijna niet naar vaak.
18. Het nabespreken van de resultaten is gestegen van regelmatig naar vaak.

OWG;

1. De gelegenheid tot samenwerken is gelijk gebleven in de waardering vaak.
2. Het aandragen van een probleem is gelijk gebleven in de waardering vaak.
9. De leerkracht probeert zoveel mogelijk uit de leerlingen te halen is gelijk gebleven in de waardering vaak.
10. De ruimte voor eigen inbreng is gelijk gebleven in de waardering vaak.
12. De gelegenheid tot het ontdekken van de informatie die leerlingen nodig hebben is gestegen van soms naar vaak.
14. De uitdaging om te komen tot een oplossing van een probleem is gestegen van bijna nooit naar vaak.
15. De betrokkenheid van de leerlingen is gestegen van soms naar regelmatig.
18. Het nabespreken van de resultaten is gestegen van helemaal niet naar vaak.

Verpleegkundige vaardigheden;

1. De gelegenheid tot samenwerken is verminderd in waardering van regelmatig tot helemaal niet.
2. Het aandragen van een probleem is gelijk gebleven in de waardering helemaal niet.
9. De leerkracht probeert zoveel mogelijk uit de leerlingen te halen is in de nulmeting regelmatig. Voor het afnemen van de eindmeting heb ik geen gelegenheid gekregen van betreffende docent.
10. De ruimte voor eigen inbreng is gelijk gebleven in de waardering regelmatig.
12. De gelegenheid tot het ontdekken van de informatie die leerlingen nodig hebben is gelijk gebleven in de waardering helemaal niet.
14. De uitdaging om te komen tot een oplossing van een probleem is gelijk gebleven in de waardering helemaal niet.
15. De betrokkenheid van de leerlingen is verminderd in waardering van regelmatig naar soms.
18. Het nabespreken van de resultaten is gelijk gebleven in de waardering helemaal niet.

5.1.2. Deelvraag 2.

Beheersen de leerlingen De Zevensprong nadat deze een half jaar lang wekelijks aan hen is uitgelegd?

Vragenlijst OWG.

Na analyse van de vragenlijst, ingevuld door de leerlingen HZW, volgt hieronder het resultaat.

Vragenlijst voor de 1e jaars leerlingen HZW die deelnemen aan de OWG en werken met De Zevensprong.	2 September 2011 Nulmeting				1 Februari 2012 Eindmeting				A= Communicatie B= Samenwerken C= Feedback
	(Bijna) nooit	Soms	Regelmatig	Vaak	(Bijna) ooit	Soms	Regelmatig	Vaak	
Kun jij één vraag tegelijk stellen	22%	22%	28%	28%	11%	6%	33%	50%	A
Kun jij inspelen op non verbale reacties van andere studenten	22%	17%	33%	28%	6%	11%	61%	22%	A
Kun jij inspelen op verbale reacties van andere studenten	22%	17%	22%	39%	0%	6%	45%	50%	A
Kun jij andere studenten uit laten praten	22%	17%	22%	39%	6%	0%	28%	67%	A
Kun jij bij onduidelijkheden doorvragen	22%	17%	50%	11%	17%	17%	17%	50%	A
Kun jij opheldering vragen als jou iets niet duidelijk is	22%	17%	33%	28%	0%	17%	28%	56%	A
Ben jij gemotiveerd om in kleine groepjes te werken	22%	17%	6%	56%	0%	28%	11%	61%	B
Kun jij samen met andere studenten een taakverdeling maken	22%	17%	22%	39%	0%	11%	28%	61%	B
Ben jij bereid om actief samen te werken	6%	17%	17%	61%	0%	6%	33%	61%	B
Kun jij goed samenwerken aan een gezamenlijke opdracht	22%	22%	11%	45%	0%	22%	22%	56%	B
Kun jij anderen helpen bij moeilijkheden	22%	17%	28%	33%	0%	11%	28%	61%	B
Kun jij je gedachten en mening makkelijk uiten	22%	17%	33%	28%	0%	17%	33%	50%	B
Ben jij iemand die meteen in de verdediging schiet	22%	39%	11%	28%	6%	22%	33%	39%	C
Sta jij open voor de mening van andere studenten	22%	17%	11%	50%	0%	22%	39%	28%	C

Vragenlijst voor de 1e jaars leerlingen HZW die deelnemen aan de OWG en werken met De Zevensprong.	2 September 2011 Nulmeting				1 Februari 2012 Eindmeting				A= Communicatie B= Samenwerken C= Feedback
Vragen	(Bijna) nooit	Soms	Regelmatig	Vaak	(Bijna) nooit	Soms	Regelmatig	Vaak	
Kun jij rekening houden met de gevoelens van andere studenten tijdens de lessen	6%	17%	17%	61%	0%	0%	39%	61%	C
Kun jij concrete vragen stellen aan andere studenten	22%	17%	39%	22%	0%	22%	50%	28%	C
Kun jij respectvol omgaan met klasgenoten	11%	17%	11%	61%	0%	6%	11%	83%	C
Ben jij bereid om te luisteren naar andere studenten	22%	17%	11%	50%	0%	0%	22%	78%	C

Toetsvragen.

Na analyse van de vragenlijst, ingevuld door de leerlingen HZW, volgt hieronder het resultaat.

Vragen met 0% beantwoord, heb ik ten behoeve van de leesbaarheid van de tabel verwijderd.

Aantal scores door de leerlingen HZW				
Open vraag 1. Als je gaat starten met een nieuw blokboek, wat is de eerste stap van De Zevensprong?	8 September 2011 Nulmeting		3 Februari 2012 Eindmeting	
	Geen idee	Casus lezen	Geen idee	Casus lezen
	6%	94%	6%	94%

Aantal scores door de leerlingen HZW					
Ja/nee vraag 2. De leerlingen die deelnemen aan de OWG hebben allemaal een rol. Welke rollen horen thuis in het OWG?	8 September 2011 Nulmeting			3 Februari 2012 Eindmeting	
	Geen idee	Nee	Ja	Nee	Ja
De voorzitter	22%	33%	45%	11%	89%
De toetsafnemer	11%	33%	56%	83%	17%
De notulist	22%	33%	45%	28%	72%
De bordschrijver	22%	28%	50%	28%	72%
De deelnemer	22%	33%	45%	33%	67%
De baas	11%	22%	56%	28%	72%
De beslisser	22%	33%	45%	33%	67%

Aantal scores door de leerlingen HZW							
Open vraag 3. Wie kan de rol als voorzitter allemaal uitvoeren?	8 September 2011 Nulmeting					3 Februari 2012 Eindmeting	
	Geen idee	Notulist	Begeleider	Leraar	Iedereen	Aangewezen persoon	Iedereen
	28%	17%	11%	28%	11%	6%	100%

Aantal scores door de leerlingen HZW									
Open vraag 4. Wat zou de bordschrijver zoal op het bord kunnen schrijven tijdens de OWG?	8 September 2011 Nulmeting						3 Februari 2012 Eindmeting		
	Geen idee	Belangrijke dingen die je gaat doen	De Zevensprong	Probleem waar het over gaat	Onderwijs vragen	Stof die je moet kennen	Belangrijke dingen die je gaat doen	Probleem waar het over gaat	Onderwijs vragen
	22%	17%	6%	28%	11%	17%	43%	49%	11%

Aantal scores door de leerlingen HZW					
Ja/nee vraag 5. Wat zou de notulist allemaal moeten op schrijven tijdens de OWG?	8 September 2011 Nulmeting			3 Februari 2012 Eindmeting	
	Geen idee	Nee	Ja	Nee	Ja
De gemaakte afspraken	17%	50%	33%	33%	67%
De aantekeningen van de bordschrijver	17%	45%	39%	17%	83%
De onderlinge meningsverschillen	17%	39%	45%	78%	22%
De gemaakte grapjes	17%	33%	50%	67%	33%
Een korte beschrijving van de inhoud per gezette stap van De Zevensprong	17%	39%	51%	17%	83%

Aantal scores door de leerlingen HZW														
Hieronder staan de gedragsregels genoemd die in een OWG gebruikt worden. Welke vind jij de belangrijkste? Geef iedere uitspraak een nummer. 1 Voor jou het belangrijkste. 7 Voor jou het minst belangrijkste	8 September 2011 Nulmeting								3 Februari 2012 Eindmeting					
	6 %	11 %	17 %	22 %	28 %	33 %	39 %	6 %	11 %	17 %	22 %	28 %	33 %	39 %
Goed voorbereiden op de volgende bijeenkomst, door huiswerk te maken	51 %	17 %	6%	11 %	6%	6%	0%	45 %	17 %	17 %	17 %	6%	0%	0 %
Aantekeningen maken tijdens de les	0 %	33 %	33 %	0 %	11 %	11 %	11 %	22 %	11 %	51 %	0%	0%	0%	0 %
Je bent aanwezig bij ieder bijeenkomst	33 %	33 %	11 %	6 %	11 %	0%	6%	15	11 %	6%	0%	0%	0%	0 %
Je stelt je open voor kritiek en probeert iets te doen met deze kritiek	6 %	22 %	0%	6 %	39 %	11 %	17 %	6 %	45 %	6%	11 %	22 %	0%	11 %
Je stelt je open voor de mening van andere	0 %	0%	11 %	45 %	11 %	28 %	6%	0 %	11 %	61 %	11 %	6%	17 %	6 %
Je geeft aan als je iets dwarszit met betrekking tot de groep of het leerproces	0 %	0%	6%	33 %	28 %	11 %	28 %	0 %	0%	0%	67 %	17 %	11 %	6 %
Als jij je niet aan de afspraken hebt gehouden, meld dit dan in de OWG?	6 %	11 %	6%	0 %	0%	28 %	50 %	0 %	6%	0%	0%	6%	17 %	78 %

5.1.3 Deelvraag 3.

Kan 80% van de leerlingen HZW niveau 2 de twee casustoetsen, welke competenties toetsen van Huishoudelijke- verpleegkundige- en interactieve vaardigheden voldoende (6) of hoger afsluiten?

Toetsvragen.

Bovenstaande analyse geeft de resultaten weer van de casustoetsen. Hieruit blijkt dat de leerlingen middels De Zevensprong zich de competenties van het betreffende kwalificatiedossier eigen kunnen maken.

Van de 18 leerlingen hebben 2 leerlingen de casustoets niet gemaakt, vanwege het vroegtijdig verlaten van de opleiding. Door de overige 16 leerlingen is de 80% norm behaald.

Leerlingen	Gemiddelde resultaat NV= niet verschenen
1	7.5
2	6.1
3	7.9
4	6.3
5	6
6	5.8
7	NV
8	6.5
9	5.8
10	6.9
11	6.7
12	5.6
13	6.5
14	6.4
15	6.6
16	7.6
17	NV
18	6.6

5.2 Interpretatie van de resultaten.

Hieronder ga ik in op de betrouwbaarheid en validiteit van het kwantitatief praktijkonderzoek.

5.2.1 Betrouwbaarheid.

De doelgroepanalyse om deelvraag 1 te kunnen beantwoorden is eenmalig afgenomen in een klassensituatie, waarbij er uitleg gegeven is over het nut van de vragenlijsten. Gekozen is voor een natuurlijke situatie, een omstandigheid niet speciaal voor hen in het leven geroepen (Harinck, 2000). Dit geeft een zo natuurlijk mogelijke situatie waarin de leerlingen authentiek en puur zijn. Dit geeft de resultaten een betere geldigheid.

Om de betrouwbaarheid van deelvraag 2 en 3 vast te stellen heb ik gebruik gemaakt van herhaalbaarheid van dezelfde vragen om een nauwkeurige nul- en eindmeting te kunnen vaststellen.

5.2.3 Validiteit.

In dit praktijkonderzoek is gebruik gemaakt van triangulatie door vanuit de verschillende bronnen; leerlingen, literatuur, summatieve toetsen en vragenlijsten te komen tot gegevens. In onderstaand schema zijn de methode en bronnentriangulatie weergegeven per deelvraag.

Deelvragen	Methodetriangulatie	Bronnentriangulatie; De bronnen zijn aanvullend aan elkaar en vergelijkbaar om triangulatie te bereiken.
1. Is de methode De Zevensprong geschikt voor de leerlingen HZW niveau 2 om de leervragen op de verschillende gebieden, kennis, houding en vaardigheden uit een authentieke casuïstiek te kunnen filteren?	Vragenlijsten afnemen: (Niet gestandaardiseerd) Big Five Sterkte/ zwakte onderzoek Belevingsschaal Observeren: Kijkwijzer actief leren; Vraag 1,2,10,12,14,15,18 Literatuurstudie	Leerlingen HZW niveau 2 Leerlingen HZW niveau 2 Zie literatuur
2. Beheersen de leerlingen de methode De Zevensprong nadat deze een half jaar lang wekelijks aan hen is uitgelegd?	Observeren: Kijkwijzer actief leren Item 2,14,15: Literatuurstudie Vragenlijsten afnemen: Vragenlijst over het werking van de OWG Toetsvragen over de stappen van de zevensprong	CGO en methode De Zevensprong Zie literatuur Leerlingen HZW niveau 2

Deelvragen	Methodetriangulatie	Bronnentriangulatie; De bronnen zijn aanvullend aan elkaar en vergelijkbaar om triangulatie te bereiken.
3. Kan 80% van de leerlingen HZW niveau 2 de 2 casustoetsen, welke competenties toetsen van Huishoudelijke- verpleegkundige- en interactieve vaardigheden voldoende (6) of hoger afsluiten?	Observeren: Kijkwijzer actief leren Item 9: De docent probeert zoveel mogelijk uit de leerlingen te laten komen. Vragenlijst afnemen: De resultaten van de toets over de stappen van de zevensprong	Leerlingen HZW niveau 2 Blokboek 1 en 3, gedeelte over de uitleg De Zevensprong (Bijlage 6,7,8) Overdracht door mijzelf (docent) aan leerlingen

Doelstelling	Waar	Wie	Wanneer
Gegevens verzamelen over de leerlingen Aanpak; literatuurstudie Waarom; kennis vergroting Beantwoording deelvraag 1	Lokaal A203 LO Thuis	Leerlingen HZW 4HS1.2A Sonja	1 oktober 2011 Oktober 2011 December 2011
Metten van de beleving van veiligheid in de klas Aanpak; literatuurstudie, vragenlijst ontwikkelen en afnemen Waarom; Beantwoording deelvraag 2	Lokaal A203 LO	Leerlingen HZW 4HS1.2A	8 September 2011 nulmeting 17 Januari 2012 eindmeting
Metten van de kennis over de methode De Zevensprong. Aanpak; literatuurstudie, observeren, vragenlijst ontwikkelen en afnemen Waarom; Beantwoording deelvraag 3	Lokaal A203 LO	Leerlingen HZW 4HS1.2A	2 September 2011 nulmeting 16 Januari 2012 eindmeting

5.3 Teamleren.

Binnen dit onderzoek staat De Zevensprong centraal. Om deze methode goed vorm te geven wordt er binnen het team HZW veel gesproken over de manier waarop De Zevensprong wordt aangeboden.

Tijdens het blok teamleren is de vragenlijst "Onze school als lerende organisatie" van Jan Jutten behandeld. Ik heb in het kernteamoverleg, uit blok 1; systeemdenken, vraag 9; *leerkrachten kijken regelmatig in andere groepen om zicht te houden op het geheel*, voorgelegd aan het team. Collegae geven aan, zich ongemakkelijk te voelen, als collegae in hun lessen aanwezig zijn. Maar in de toekomst staat men er wel voor open.

5.4 Leidinggeven.

Onderwijskundig leiderschap heb ik in dit onderzoek laten zien door de ontwikkelingen van buitenaf (de kwaliteit van onderwijs vastgelegd in de WEB) te volgen en te implementeren. Ik heb mij verdiept in de competenties bijhorende het beroep HZW (zie 1.1) en de wijze van uitvoering kritisch gevolgd (Kijkwijzer). Dit is noodzakelijk geweest om collegae te sturen op inhoud ten aanzien van dit onderzoek, om zodoende verbanden te kunnen leggen tussen de OWG, verpleegkundige-, huishoudelijke- en interactieve vaardigheden.

Op deze wijze heb ik ontwikkelingen in het primair proces in gang gezet om verbanden te vinden naar het antwoord op de centrale vraag.

Om vervolgens aanbevelingen te schrijven die opgenomen kunnen worden in het teamplan.

Hoofdstuk 6: Conclusies en aanbevelingen.

Dit hoofdstuk beschrijft de conclusies vanuit de resultaten van de analyse en op basis van conclusies geef ik directe aanbevelingen om te komen tot mogelijk vervolgonderzoek.

De centrale vraagstelling luidt:

Kunnen de leerlingen van HZW niveau 2 zich de competenties van het betreffende kwalificatiedossier eigen maken, middels de methode De Zevensprong?

6.1 Conclusies.

In deze paragraaf beschrijf ik de triangulatie van de resultaten die leiden tot de conclusies per deelvraag om vervolgens de centrale vraagstelling van het onderzoek te kunnen beantwoorden.

6.1.1 Deelvraag 1.

Is de methode De Zevensprong geschikt voor de leerlingen HZW niveau 2 om de leervragen op de verschillende gebieden, kennis, houding en vaardigheden uit een authentieke casuïstiek te kunnen filteren?

Conclusies uit de Big Five.

Leerlingen geven in de vragenlijst, onderdeel dominantie aan, dat zij sociaal, energiek en assertief zijn. Deze persoonskenmerken kunnen de leerlingen goed gebruiken om met De Zevensprong te werken. Het gaat hier immers om de vaardigheid samenwerken, welke noodzakelijk is om in de OWG te kunnen functioneren. De meeste leerlingen hebben de neiging tot dominant gedrag. Dit kan het luisteren naar en feedback geven, negatief beïnvloeden.

Leerlingen geven in de vragenlijst, onderdeel emoties aan, dat zij zich gemakkelijk laten meeslepen door gevoelens van woede, frustratie en angst. Onder andere daardoor halen zij zich van alles in hun hoofd. Voorgaande belemmert het aanleren van een nieuwe methode. Een veilig klassenklimaat is hiervoor noodzakelijk. Hierin zullen de leerlingen zich het snelst een nieuwe methode als De Zevensprong aanleren.

Leerlingen geven in de vragenlijst, onderdeel zorgvuldigheid aan, van nature chaotische en slordig gedrag te laten zien. Planmatig werken vindt het grootste gedeelte van de leerlingen erg moeilijk. Als De Zevensprong planmatig en gestructureerd aangeboden wordt zal deze methode, welke het kenmerk heeft gestructureerd te zijn, een grote bijdrage kunnen leveren aan kunnen filteren van de leervragen uit een casus.

Conclusies uit Sterkte/ zwakte onderzoek.

Een kleine groep leerlingen scoort goed op de topic luisteren. Als ik dit verbind aan de conclusie uit de Big Five waar de leerlingen aangeven zich te laten meeslepen door gevoelens van woede, frustratie en angst in combinatie met minder goed luisteren, is het waardevol dat wij, als docenten, met het inrichten van ons onderwijs hier rekening mee houden.

De meeste leerlingen vinden; het toegeven van fouten, het bekennen als iets niet lukt, het omgaan met teleurstellingen en praten over gevoelens een minder ontwikkelde kwaliteit bij zichzelf.

Conclusies uit de belevingsschaal.

Het kunnen werken in de OWG met De Zevensprong vraagt van de leerlingen om samenwerking, feedback geven en communiceren. Deze vaardigheden zijn voorwaarde schepend om te kunnen functioneren in de OWG. De leerlingen geven aan dat de vaardigheden feedback geven en samenwerken, in de periode van september 2011 tot februari 2012 sterk gegroeid zijn.

Hieruit concludeer ik dat het sturen op houding en gedrag door de docenten, in met name de lessen interactieve vaardigheden en de OWG zijn vruchten heeft af geworpen.

Verbinding tussen conclusies over de onderzoeksgroep en de methode.

Om triangulatie van de verschillende bronnen te bewerkstelligen ga ik hieronder de gebruikte methoden en de kenmerken van de onderzoeksgroep met elkaar verbinden om zo te komen tot valide en betrouwbare antwoorden.

- Het filteren van leervragen in bronnen is niet sterk is ontwikkeld bij de leerlingen van HZW uit de klas 4HS12A (zie paragraaf 4.3).
- De Zevensprong is een geschikte methode mits deze planmatig en gestructureerd wordt aangeboden (zie paragraaf 4.3).
- De Zevensprong helpt de leerlingen om in samenwerking met klasgenoten actief te werken aan de leervragen (zie paragraaf 5.1.1).
- Bij aanleren van een nieuwe methode worden de meeste leerlingen gehinderd door een minder vermogen tot reguleren van emoties. Hierin hebben zij veel ondersteuning nodig (zie paragraaf 4.3 en 5.1.1).
- De meeste leerlingen onder vinden problemen in de motivatie welke veroorzaakt worden door het moeite hebben met; luisteren, hulpvragen, vragen stellen en verwerken van informatie (zie paragraaf 5.1.1 en 5.1.2).
- De meeste leerlingen hebben de beste resultaten met leren als er sprake is van externe sturing (zie paragraaf 4.3 en 5.1.1).
- De beleving van de onderzoeksgroep geeft aan dat zij zich in de loop van het onderzoek sterker zijn gaan voelen in samenwerken, feedback geven en onderlinge communicatie. Hieruit concludeer ik dat persoonlijke groei bij de onderzoeksgroep aanwezig is (zie paragraaf 5.1.1).

6.1.2 Deelvraag 2.

Beheersen de leerlingen de methode De Zevensprong nadat deze een half jaar lang wekelijks aan hen is uitgelegd?

Conclusies uit de vragenlijst, kennis van de methode en de OWG

Om deel te kunnen nemen in de OWG is het van belang de verschillende rollen te kennen. Deze kennis is in de periode van september 2011 tot februari 2012 sterk gegroeid zijn. Er is sprake van een verhoging van 78% bij de rol als voorzitter en een verhoging van 44 % bij de rol van notulist. De conclusie die ik eraan verbind verwijst naar het feit dat afnemen van kennistoetsen, herhalen van theorie en het wekelijks toepassen in de praktijk heeft geleid tot algemene bekendheid in de klas 4HS1.2A. (zie paragraaf 5.1.2).

Conclusies uit de theorie

De onderzoeksgroep maakt gebruik van actieve verwerking van de lesstof door de rollen te kennen en deze toe te passen in de OWG. De onderzoeksgroep gaat serieus met de inhoud van de les aan de slag en de meeste leerlingen nemen hun verantwoordelijkheid. Middels observatie (Kijkwijzer) heb ik waargenomen dat de onderzoeksgroep moeite heeft om elkaar te corrigeren bij afdwalingen.

Daarnaast geven de leerlingen aan kundiger te zijn geworden in;

- Het analyseren van problemen (vraag 2, kijkwijzer).
- Het oplossen van problemen (Barrows) (vraag 14, kijkwijzer).
- Betrokken zijn en bekwaamer voelen (Bateson) (vraag 2 en 15, kijkwijzer)

(zie paragraaf 3.2.1, 3.5, 5.1.1 en 5.1.2).

De conclusie die ik eraan verbind is dat het merendeel van de onderzoeksgroep de methode De Zevensprong beheerst. Dit is voorwaardenscheppend om te komen tot leren. Dit is gebleken uit triangulatie tussen vragenlijsten, observatie en literatuur.

6.1.3 Deelvraag 3.

Kan 80% van de leerlingen HZW niveau 2 de twee casustoetsen, welke competenties toetsen van Huishoudelijke- verpleegkundige- en interactieve vaardigheden voldoende (6) of hoger afsluiten?

De aanleiding van deze deelvraag komt voort uit het feit dat 50% van de leerlingen uit eerdere leerjaren de casustoetsen met een onvoldoende afsloot. Hiervoor zijn waarschijnlijk meerdere oorzaken mogelijk. Ik heb gekozen om te onderzoeken of er een relatie bestaat tussen de kennis, houding en vaardigheden die voorwaardenscheppend zijn om in de OWG met De Zevensprong te kunnen werken. Hierdoor wil ik graag de kwaliteit van het onderwijs verbeteren.

Ik stelde mij de norm van een 6 voor 80% van de onderzoeksgroep. Deze score is niet behaald omdat twee leerlingen de toets 2 niet hebben gemaakt. Maar de score komt dan op 72%. Mijn gestelde doel was in deze erg hoog, waardoor het risico op falen groter is. Achteraf gezien had ik mijn doel rond de 70 % kunnen stellen. Dit is binnen het doen van onderzoek realistischer.

De conclusie die ik eraan verbind zegt mij dat de leerlingen vaardiger zijn geworden in het werken in de OWG waardoor zij komen tot een significant betere prestatie van de casustoetsen in vergelijking tot vorige schooljaren

(zie paragraaf 5.1.2).

Deze conclusie vertelt mij ook iets over de inzet van mijn collegae. Hun bewuster handelen zegt mij dat de pedagogische kwaliteiten in het team duidelijk gegroeid zijn (zie paragraaf 5.3).

6.2 Aanbevelingen.

In deze paragraaf beschrijf ik de aanbevelingen voor de organisatie LO, de docenten en de onderzoeksgroep vanuit de competenties beschreven in de wet BIO. Deze aanbevelingen zijn terug te voeren op de resultaten beschreven in de conclusies.

Pedagogisch competent in de omgang met leerling.

- In het belang van de leerlingen is het noodzakelijk dat de docent over voldoende pedagogische kwaliteiten beschikt. Gezien het frustratieniveau van de leerlingen is sensitief en responsief gedrag ten aanzien van de leerling een must, om te komen tot ontwikkeling. Het is wenselijk dat de docent meer zijn hart dan de methode gebruikt om de leerling tot ontwikkeling te laten komen (Palmer. PJ, 2005).
- Creëer een veilig klassenklimaat waarin de leerlingen uitgedaagd worden. Houd rekening met ieders kwaliteiten en plaats bijvoorbeeld sterke en minder sterke leerlingen bij elkaar in de OWG (Kuper, 2010).
- Daag de leerlingen uit zelfsturing te geven aan hun eigen leerproces. Begeleid de leerling stap voor stap, sta stil bij kleine persoonlijke ontwikkelingen, geef hierover complimenten en daag hen verder uit zichzelf te ontwikkelen (B. Boermans, 2009).

Vakinhoudelijk en didactische competent in de omgang met leerlingen.

- Het is van belang dat de docenten bekwaam zijn in het aansluiten bij de individuele mogelijkheden en leerstijlen van de leerlingen. In de mentoruren kunnen leerstijltesten, als Kolb, afgenomen worden. Maak deze in leerling-besprekingen kenbaar aan de collegae om dit optimaal te kunnen implementeren (verkregen via, www.lerarenweb.nl, 10-03 2012) .
- Het aanbieden van een nieuwe methode kan een van de oorzaken zijn van probleemgedrag in de klas. Zet de kwaliteiten van de leerlingen in en laat hen van en met elkaar leren en reflecteren. Ook samenwerkend leren, coöperatieve werkvormen of een andere ludieke manier kunnen bijdragen aan het aanleren van een nieuwe methode (verkregen via, www.onderwijsmaakjesamen.nl, 10-03 2012) .
- Het voortzetten van het afnemen van tussentijdse kennistoetsen met betrekking tot De Zevensprong heeft tot goede resultaten geleid en is een aanbeveling voor het schooljaar 2012- 2013 (zie paragraaf 5.1.3).
- Het afgelopen schooljaar is de lesstof samen ontwikkeld. Ik adviseer om in schooljaar 2012-2013 het samen lesgeven verder te ontwikkelen om te komen tot optimaal gebruik van elkaars expertise (teamplan 2012-2013).

Organisatorische competent.

- Momenteel is de OWG een groep van 18 personen. Tijdens het onderzoek is gebleken dat het werken in z'n grote groep de betrokkenheid, activiteit en de persoonlijke groei van de leerlingen hindert. Uit de literatuur is gebleken dat het leereffect groter is als de leerlingen in groepjes van 8-10 personen werken. De notulen, gemaakt in de OWG, kunnen klassikaal gepresenteerd of naar elkaar gemaild worden. De docent heeft hierin een regiefunctie (Moust et al, 2001).
- Bedenk met het team een concrete en functioneel geheugensteuntje waaraan de leerlingen houvast hebben om de structuur van de OWG vast te kunnen houden. Maak bijvoorbeeld de stappen van De Zevensprong inzichtelijk in het lokaal (Bruin, de, C. 2004).

Competent in samenwerken met collegae.

Mijn advies vanuit het onderzoek met betrekking tot het gebruik van De Zevensprong is start met het organiseren van een overleg aan het begin van het schooljaar 2012 tussen het team Sittard en team Maastricht HZW niveau 2, waar de volgende speerpunten ter sprake komen:

- Zoek als team HZW een manier om de docenten met de minste ervaring in het werken met De Zevensprong, sociaal als functioneel gezien, te ondersteunen in het gebruik van de methode. Maak hierbij gebruik van elkaars sterke kanten. De couleur locale ten aanzien van de manier van aanbieden van de methode, brengt bij de leerlingen onduidelijkheid. Het maakt de leerlingen onzeker en zij uiten dit in negatief gedrag. Vanuit een negatief gevoel kunnen leerlingen zichzelf niet ontplooiën tot goede vakmensen (B. Boermans, 2009).

Competent in samenwerking met de omgeving.

- De leerlingen die werken in de OWG hebben er moeite mee om zich langere tijd te concentreren en elkaar te corrigeren bij afdwalingen. Hieromtrent wil ik adviseren om observaties te laten doen door de gedragsspecialist, mijzelf in dit geval, om te bekijken welke oplossingen er toe bijdragen om leerlingen hierbij te ondersteunen. Ook het inzetten van een ketenbenadering kan tot positieve resultaten leiden (Veenman,1996).

6.3 Mogelijk vervolg onderzoek.

De volgende twee onderzoeken lijken mij zinvol om in de periode van April –juni 2012 te ontwikkelen om vervolgens in cohort 2012 -2013 uit te voeren.

Onderstaand onderzoek en uitvoering neemt de stagiaire M.K. van de kopopleiding van Fontys voor haar rekening.

Op welke wijze dient de methode De Zevensprong aan de leerlingen van HZW leerjaar 1 aangeboden te worden zodat deze in voor hen korte tijd toepasbaar is?

De volgende topic neem ik zelf voor mijn rekening.

Op welke wijze kunnen we de leerlingen van HZW 2012- 2013 ondersteunen bij het verlies aan structuur en concentratie, tijdens het werken in de OWG?

Middels het kijken door de anti-bril, wil ik een hulpmiddel ontwikkelen ter ondersteuning voor het aanleren van nieuwe taken (Bruin, de, C. 2004).

Hoofdstuk 7: Discussies en Reflectie.

Onderstaande reflectie beschrijft mijn persoonlijke ervaringen als onderzoeker en als docent van het ROC LO. De reflectie heb ik geschreven aan de hand van het format, bijgeleverd bij het meesterstuk. De Dublin-discriptoren en de competentieontwikkeling van mijn domeinspecifieke kennis, vaardigheden en attitude zijn hierin leidend geweest (bijlage 17).

7.1. Discussie in het onderzoek.

Aanpak van de vraagstelling.

Na het invullen van het wolkjesformulier en formulier waar de weergave van het 'hart' van het onderzoek beschreven is, dacht ik mijn vraagstelling helder te hebben. Mijn lolbegeleider S.v.d.V. had hier destijds een andere mening over. Regelmatig hebben wij hier gesprekken over gevoerd, waarin wij gesproken hebben over de werkwijze binnen het ROC. Het begrip 'actief leren' uit mijn probleemstelling is lange tijd een heet hang ijer geweest. Uiteindelijk door de begeleiding van B.v.G. heb ik een smartgeformuleerde probleemstelling kunnen formuleren. Door zijn juiste vraagstelling is mijn blinde vlek door mij ziende geworden.

Uitvoerbaarheid.

In mijn aanvankelijke beleving dacht ik dat onderzoek doen in een tijdsbestek van een half jaar makkelijk te realiseren was. Nadat ik mijn professionele ontwikkeling, ten aanzien onderzoek doen, vergroot had, heb ik mijn plannen bijgesteld.

In verband met het lesprogramma kon de nulmeting pas in september worden afgenomen. Tussen de nul- en eindmeting wilde ik een periode van vijf maanden hebben, om de validiteit en de betrouwbaarheid met betrekking tot de gewenste inslijping, te waarborgen. De eindmeting heb ik in februari uitgevoerd. In maart 2012 heb ik middels een strakke planning en problemen zien als een uitdaging, het onderzoek kunnen afronden. De kunst van het relativeren werd bij mij op sommige momenten zwaar op de proef gesteld.

Tijdens het verzamelen van gegevens, heb ik de leerlingen moeten lijmen met een traktatie. Ze vonden het invullen van de vragenlijsten veel werk en best moeilijk. Om het onderzoek betrouwbaarder te maken zou ik bij een volgend onderzoek meer gebruik maken van observaties. Vragenlijsten en observeren zijn beide betrouwbaar methoden, maar de antwoorden van de leerlingen kunnen beïnvloed zijn door de stemming van het moment (zie paragraaf 5.1.1).

Acceptatie.

Ik wilde graag een onderzoek doen dat betekenisvol zou zijn voor mijzelf als gedragsspecialist en voor de opleiding HZW. Graag wilde ik mijn basiskennis vergroten met betrekking tot het CGO en de leerstijlen van de leerlingen HZW. De leeropbrengst is wat mij betreft groot. Het heeft een verandering teweeg gebracht in mijn handelen doordat mijn competenties vergroot zijn.

We zijn tot acceptatie van het onderwerp gekomen door middel van gesprekken in het kernteamoverleg. Hier is besloten dat De Zevensprong een doelmatig onderwerp was. Vanuit het team waren er weinig alternatieven onderwerpen, wel had men graag dat het de kwaliteit van het onderwijs mogelijk kon verbeteren. Ik ben gaan onderzoeken op welke manier de leerlingen de Zevensprong aangeleerd krijgen. De blokboeken heb ik op kritisch wijze gelezen om vanuit de beleving van de leerling die net van het VMBO afkomt. Mijn collegae herkende mijn bezorgdheid dat het voor de leerlingen geen kleinigheid is om de werkwijze onder de knie te krijgen. Door mijn nieuwsgierigheid en lerende houding was hierbij het onderzoek gestart.

Effectiviteit.

De resultaten van het werken aan het onderzoek zijn vanaf het begin van het schooljaar herkenbaar, mede doordat de docenten bewuster de methode uitleggen. Hierbij is er sprake van gelijktijdig handelen, ontwikkelen en onderzoeken.

Daarnaast is de onderlinge samenwerking verbeterd. Samen hebben we nagedacht over mogelijke oplossingen of adviezen om het proces en het product te verbeteren. Deze positieve uitwerking is gunstig geweest voor de sfeer.

Van nature heb ik kritische houding. Het werken aan het onderzoek heeft mij geleerd dat ik vooral kritisch ben naar mijzelf en minder kritisch ben naar het functioneren van het team, tenzij dit problemen oplevert voor mijn eigen handelen. Mijn effectiviteit in werken zal nog groter worden als mijn functioneren nog authentieker wordt. Dit kan ik ontwikkelen door basisdimensie B1: toepassen van kennis en basisdimensie B2: hanteren van de cyclus van professioneel handelen te gaan toepassen.

Tevredenheid over de aanpak.

Het is mij opgevallen dat mijn werkwijze binnen het onderzoek doen verschilde met het werken aan de casussen. Het uitvoeren van onderzoek brengt andere vaardigheden met zich mee. Het herhaaldelijk dezelfde tekst verplaatsen en herschrijven was voor mij een nieuwe ervaring. Ik vroeg mijzelf regelmatig af of ik de goede dingen ondernam om het einddoel te bereiken. Door deze mate van zelfreflectie heb ik mijzelf ontwikkeld en mijn werkwijze regelmatig bijgesteld.

Achteraf gezien had ik mijn probleemstelling eerder in het proces helder willen hebben. De onduidelijke richting heeft mij veel tijd gekost.

Wat heb ik ervan geleerd?

- Het doen van onderzoek.
- De theoretische onderbouwing behorende bij het CGO onderwijs.
- Meer kennis over de methode De Zevensprong.
- Dat uitspraken onderbouwd en evident based moeten zijn.
- Dat ik in de benadering van collegae inventief en invoelend te werk moet gaan.

7.2. Reflectie op eigen leerproces.

Competentieontwikkeling op het gebied van onderzoekend leren en lerend onderzoeken aan de hand van de Dublin- descriptoren.

Dublin Descriptor A: Kennis en inzicht

Ik heb inzicht gekregen in de verschillende soorten onderzoeken. Het was voor mij soms een gemis om zonder sparringpartner van school, te komen tot beeldvorming. Mijn critical friend L.F. en lolbegeleider S.v.d.V. hebben mij hierin middels mail en telefoongesprekken ondersteund (16-09-2011).

Voor mij was de vraag; wat is het eindresultaat van je onderzoek? Een echte eye opener. Genoten heb ik van het verwerven van kennis over de materie CGO onderwijs. Het valide maken van gegevens en het belang hiervan was voor mij onbekend terrein. Tijdens het onderzoek heb ik de cursus toetsvaststeller gedaan, dit heeft mij eveneens nieuwe inzichten gegeven. Ook heb ik geleerd de APA- normen te gebruiken binnen een onderzoek.

De basisdimensie A3, mijzelf hanteren in werksituaties, heeft mij geholpen dit onderzoek eerder te zien als een uitdaging dan een last. Maar de laatste loodjes gaven mij wel het inzicht dat ik in de laatste weken zo snel mogelijk klaar wilde zijn.

Dublin Descriptor B: Toepassen van kennis en inzicht

Door het verdiepen in het CGO en zijn oorsprong hiervan heb ik veel inhoudelijke kennis opgedaan. Dit helpt mij om de, in mijn onderwijspraktijk gemaakte inhoudelijke keuzes, beter te begrijpen.

Om een nul- en eindmeting te kunnen bepalen heb ik mijn kennis en inzichten ontwikkelt en toegepast in het maken van toets en interviewvragen. Het opdoen van kennis over begrippen als betrouwbaarheid en validiteit vond ik erg boeiend. Het begrip triangulatie heeft mij wat denkwerk bezorgd. Door te sparren met B.v.G. heeft dit begrip meer inhoud en beelden gekregen (20-03-2012).

Ik heb geleerd inzicht te krijgen in het doen van onderzoek, een valide onderzoeksmethode te ontwikkelen, te gebruiken en methodisch en eenduidig te schrijven. Maar ook er voor te waken, mijzelf niet in details te verliezen, doordat ik het onderzoek in drie maal schrijven af dacht te hebben.

Descriptor C: Oordeelsvorming

Een oordeel is snel gevormd. "Onze leerlingen kunnen niet met de Zevensprong werken. " Dit leek in 2010 nog de waarheid, maar is gelukkig achterhaald.

Opgetogen ben ik door de keuze van mijn onderwerp en de antwoorden die ik op mijn vragen gekregen heb. Door de gedegen literatuurstudie over de methode en teruggaande naar de oorspronkelijke visie, het constructivisme, heb ik veel inzicht gekregen. Waardoor ik nu een gegrond oordeel kan geven over de geschiktheid van de Zevensprong. Het gaat nu niet meer om horen en zien maar om weten. Door mijn onderzoekende houding heb ik antwoorden op mijn vragen gekregen, heb ik bij collegae in de lessen mogen observeren, is de onderlinge band versterkt en voel ik mijzelf een sterkere beroepskracht.

Dublin Descriptor D: Communicatie

Horen, luisteren, overleggen en handelen zijn afgelopen jaren krachttermen voor mij geweest. Deze werden in de week gelegd binnen de opleiding en heb ik zelf tot ontplooiing gebracht. Dit door mijn open en onderzoekende houding. Vanuit het kennisblok communicatie (september 2012) is mij het onderdeel leeg zijn/ niet weten bijgebleven. Het effectief luisteren heeft mij tijdens het doen van onderzoek geen windeieren gebracht.

Binnen het team mag ik de werkoverleggen voorzitten en processen op elkaar afstemmen. Ook heb ik uren gekregen voor het bieden van maatwerk en begeleiding en advies aan de leerlingen. Communicatie met collegae, ouders en leerlingen staat hierin centraal, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten of niet-specialisten.

Dublin Descriptor E: Leervaardigheden

De leervaardigheid om te schrijven heb ik mij de afgelopen jaren in de opleiding bewust eigen gemaakt. Door te kijken hoe klasgenoten schrijven en meesterstukken op de Fontys site te bekijken. Ook heb ik feedback gevraagd over mijn manier van schrijven en andere mogelijkheden met mijn critical friends besproken.

Ik heb geleerd dat het herschrijven van een onderzoek een normale gang van zaken is. Meteen goed en correct schrijven, is een droom maar geen realiteit. Dit heb ik ervaren en geaccepteerd als een normaal proces binnen het schrijven.

Kenmerken die ik bezit om een onderzoek vorm te geven, als zelfsturing en motivatie, zijn volgens mijn partner en liefkinderen, bij mij erg sterk ontwikkeld. Het verwerken van de nul- en eindmeting heb ik ervaren als saai en verslavend tegelijk. Doelgericht als ik ben, wilde ik inzicht in de resultaten krijgen en deze in beeld brengen.

Bij de verwerking van het blok teamleren heb ik geleerd dat inzicht hebben, een waardevol instrument is om te ontwikkelen (zie paragraaf 5.3).

Naar aanleiding van de leerstijlen van Vermunt, wil ik naast de leerlingen ook mijzelf plaatsen in het overzicht (bijlage 16). Mijn leervaardigheden plaats ik in een betekenisgerichte leerstijl. Dit concludeer ik uit: mijn interne sturing, relaties kunnen leggen en hier kritisch naar kunnen kijken en een studie volgen gericht op mijn persoonlijke interesse.

Competenties

De competenties die tijdens onderzoekend leren, leren onderzoeken aanbod zijn gekomen:

- Competent in de samenwerking met collegae.
- Competent in reflectie en ontwikkeling.
- Inter-persoonlijk competent in de omgang met de leerlingen.

Samenvatting.

Het team HZW binnen LO herkent in theorie de voordelen van een gestructureerde aanpak als De Zevensprong. Toch vraag ik mij af of de methode niet te moeilijk is voor de leerlingen. De aanleiding hiervoor zijn de leerlingen die aangeven de methode te zien als een vak in plaats van een hulpmiddel om competent gericht aan de slag te gaan.

De hoofdvraag die beantwoord is: *Kunnen de leerlingen van HZW niveau 2 zich de competenties van het betreffende kwalificatiedossier eigen maken, middels de methode De Zevensprong?*

Vervolgens heb ik deelvragen geformuleerd, waarmee ik antwoord heb gekregen op de hoofdvraag. De volgende deelvragen heb ik beantwoord:

Deelvraag 1: *Is de methode De Zevensprong geschikt voor de leerlingen HZW niveau 2 om competent gericht aan de slag te gaan?*

Deelvraag 2: *Beheersen de leerlingen de methode De Zevensprong nadat deze een half jaar lang wekelijks aan hen is uitgelegd?*

Deelvraag 3: *Kan 80% van de leerlingen HZW niveau 2 de twee casustoetsen, welke competenties toetsen van Huishoudelijke- verpleegkundige- en interactieve vaardigheden voldoende (6) of hoger afsluiten?*

Het antwoord op hoofdvraag is:

Ja, de methode is geschikt voor de onderzoeksgroep mits;

- De leerlingen deze methode planmatig, inzichtelijk en gestructureerd aangeboden krijgen.
- De docent een veilig klassenklimaat weet te scheppen en over voldoende pedagogische kwaliteiten beschikt. Deze laatste zijn noodzakelijk om de emoties van de leerlingen te kunnen reguleren wanneer de leerling het gevoel heeft overvraagd te worden. Ook het bieden van externe sturing en het motiveren van de leerling is wezenlijk om hen eigen te maken met het procesgerichte leren. Zij zijn immers niet gewend te leren binnen een competent gerichte omgeving.
- De gedragsspecialist ingeschakeld wordt om daar waar nodig, leerlingen te ondersteunen in hetgeen zij zelf kunnen doen in het omgaan met moeilijke situaties. Denkend aan oplossingsgericht werken.
- Ik, als gedragsspecialist, mijn kennis kan inzetten om in samenwerking met het team een hulpmiddel te ontwikkelen ter ondersteuning voor het aanleren van nieuwe taken. Dit is noodzakelijk om verlies aan structuur en concentratie van de leerlingen tijdens het werken met de methode mogelijk te verminderen.
- De inzet van de kennistoetsen betreffende De Zevensprong en werken in CGO gehandhaafd blijft.
- De samenwerking tussen de collegae Maastricht en Sittard verder vormgegeven wordt, waardoor de competenties van de docenten vergroot kunnen worden.

Dit onderzoek kan gezien worden als ondersteuning voor het optimaliseren van het werken met De Zevensprong voor de leerlingen van HZW niveau 2

Literatuur.

- Bloemen D., Dekker J., (2011) *Greep op je studieloopbaan. werkboek voor studenten in het MBO bij het vormgeven van hun ontwikkeling.*
- Bloemers, W., (2009), *Het psychologische onderzoek, oefenboek.* Ambo
- Booth, T. & Ainscow, M. (2009) (Claasen, W. Bruine, E. de, Schuman, H. Siemons, H. Velthooven, B.) *Werken aan leren en participeren op school.* CSIE, Tilburg.
- Bruin, de C., (2004) *Geef me de 5.* Graviant.
- Dekkers, M. & Bloemen, P. (2007). *Nieuwe perspectieven in balans.* Nuenen, Onderwijsadviesbureau Dekkers.
- Dekkers, M.A.F. & Hogenboom C.M.L. (2011). *Het boek voor tutoren.* SMD Educatieve Uitgevers, Leiden.
- Dekkers, M.A.F., Amelsfort van, Hogenboom C.M.L. (2011). *Deelnemershandleiding voor de opleidingen Zorg en Welzijn in het MBO.* Nuenen, Onderwijsadviesbureau Dekkers.
- De Vries, P. (2007). *Ouders in de school.* Amersfoort. CPS, onderwijsontwikkeling en advies, blz. 62, 63.
- Dekeyser, L., *Projectonderwijs.* Uitgeverij acco, (1999)
- Ende van de, J. Drs., Hamstra, D.G. Drs. (2006), *De VMBO- leerling. Onderwijspedagogische- en ontwikkelingspsychologische theorieën .* CPS, onderwijsontwikkeling en advies, blz. 5
- C. Heinz, (1998) *Ik kan mijzelf maken.* Het spectrum.
- Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J., Scheepsmas W., *Ontwikkeling door onderzoek.* Thieme meulenhoff 2007.
- Harinck, F., 2009, *Basisprincipes praktijkonderzoek.* Garant, Antwerpen.
- Heijden van der F., Til van C., Capaciteitsgroep, Onderwijsontwikkeling & Onderwijs research, Universiteit Maastricht, (2000). *Studievaardigheden PGO een overzicht.*
- Heijne, Drs. R.A.M. (2000), *Handleiding voor de tutor in het probleemgestuurd onderwijs.* Bohn Stafleu van Loghum. Houten/Diemen.
- Herik van den K., Winkler P., (2009). *Leren & Loopbaan, vaardigheid in leren.* MBO, niveau 2. Eisma Edumediabv, Leeuwarden.
- Kessels, J.W.M. & Poell, R.F. (Red) Human Resource Development: *Organiseren van het leren.* Uitgeverij Samson. 53-66.
- Moust, J.H.C., Bouhuijs, P. A. J., Schmidt, H.G., (2001). *Probleemgestuurd leren.* Uitgeverij Wolters- Noordhoff.
- Nieuwkerk van Hans, (2007), *De balansschool. Generatie einstein over herontwerp MBO.* Trioprint, Nijmegen.
- PARREREN, C.F., (1993). *Ontwikkeld onderwijs.* Uitgeverij Acco.
- Veenman, S., Lem, P., Roelofs, E., Nijssen, F. (1996). *Effectieve instructie en doelmatig klassenmanagement.* Zwets, Zeitlinger.
- Vermunt, J. *leerstijlen en leerstrategieën van studenten: recente onderzoeksgegevens*, in: tijdschrift Velon 15e Jg. Nr. 3
- Sanden, J.M.M. van der. (2001). *Opleiden vanuit een constructivistisch perspectief.*
- Shuell, T.J. (1996) *The role of the student in learning from instruction.* Contemporary Educational Psychology, 13. 277-278.
- Stokking, K., Erkens, G., Versloot, B., van Wessum, L., (2000) *Van onderwijs naar leren. Tussen het aanbieden van kennis en faciliteren van leerprocessen.* Apeldoorn, Garant.
- Til van, C., van der Heijden, F., (2008), *Studievaardigheden PGO een overzicht.* Universiteit Maastricht.

Artikelen.

- Tweede Kamer, vergaderjaar 2010- 2011, 32500 VIII, nr. 22.
- Passend onderwijs voor ieder kind, Nieuwsbericht | 31-01-2011
- Bijeenkomst regels en interventies, Master Sen gedragspecialist K.J. Kuper, november 2010.
- Bijeenkomst sociale angst, Master Sen gedragspecialist B. Boermans, januari 2009.
- De didactiek van leren en coachen; Sjef Leermakers
Van leertheorie naar onderwijspraktijk; Tjipke van der Veen/Jos van der Wal
- Consortium Zorg en Welzijn.(2006) *Visiedocument: kaders en uitgangspunten*
- Korthagen, F., *Zin en onzin van competent gericht opleiden*. Velon Tijdschrift voor lerarenopleiders jrg 25(1) 2004.

Webpagina's.

- <http://www.ontwerpatelier.nl/etalage/pages/ActiefLeren/Leomonasa/actiefleren/kijkwijzeractiefleren.html> -> kijkwijzer actief leren
- www.natuurlijkleren.net/?page_id=249-> sociaal constructivisme
- www.inclusiefonderwijs.nl
- www.leraar24.nl/video/911 (03-01-2012)
- <http://www.roc.nl/default.php?fr=inst&inst=578>
- <http://nl.wikibooks.org/wiki/Onderwijsontwerper/Resultaten>
- <http://www.movisie.nl/Publicaties/2007/760/BCP%20helpende%202007.pdf>
- http://123management.nl/0/040_mensen/a400_mensen_12_teamrol_big_five.html
- <http://lerenleren.majestic-communications.com/test/>
- <http://www.ontwerpatelier.nl/etalage/pages/ActiefLeren/Leomonasa/leerstijlen/Wat%20is%20zo%20leerstijl.html>
- Visser, C. (2009) <http://oplossingsgerichtwerken.blogspot.com/2009/02/de-schaalvraag.html>

Bijlagen.

- Bijlage 1. De organisatiestructuur LO
- Bijlage 2. Het organogram
- Bijlage 3. De schematische weergave CGO in relatie tot de probleemstelling
- Bijlage 4. De toetskaart
- Bijlage 5. Het jaaroverzicht leerjaar 1
- Bijlage 6. De Zevensprong binnen de onderwijsgroep
- Bijlage 7. De uitleg over De Zevensprong
- Bijlage 8. De rollen binnen De Zevensprong
- Bijlage 9. De missie van LO
- Bijlage 10. De vragenlijst de Big Five
- Bijlage 11. De vragenlijst Sterkte- zwakte onderzoek
- Bijlage 12. De vragenlijst de belevingsschaal
- Bijlage 13. De kijkwijzer actief leren
- Bijlage 14. De vragenlijst deelname aan de onderwijsgroep
- Bijlage 15. De toetsvragen over De Zevensprong
- Bijlage 16. De vier leerstijlen van Vermunt
- Bijlage 17. De feedback van critical friends

Bijlage 1.

Organisatie ROC LO



Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het College van Bestuur van LO en het besturen, ze adviseren het College en dragen zorg voor regelgeving door het vaststellen van een statuut en een reglement van toezicht.

College van Bestuur

Het College van Bestuur geeft leiding aan de sectordirecteuren, de diensthoofden, de controller, de kwaliteitsmanager en aan een aantal projectleiders. Hierbij wordt gewerkt volgens het principe van de lerende organisatie, een organisatie die zich aanpast aan de voortdurend veranderende omgeving.

Organisatie

Om deelnemers, ouders, medewerkers, bedrijven en organisatie binnen LO zo goed mogelijk te kunnen helpen en informeren, is L onderverdeeld in een aantal portalen, sectoren en diensten. Het Loopbaanportaal, door dit portaal worden de contacten met deelnemers onderhouden, Het Marktportaal, hiermee onderhoudt Leeuwenborgh contacten met de markt, dit zijn de bedrijven en organisaties waarmee wordt samengewerkt.

De kern van de opleidingen wordt gevormd door vijf sectoren. Deze bieden beroepsopleidingen, algemene opleidingen en volwasseneneducatie in diverse richtingen aan.

sector Economie

sector Cios, Handel, Toerisme, Uiterlijke verzorging, Veiligheid

sector Techniek

sector Zorg & Welzijn

sector Educatie

De sectoren en portalen worden ondersteund door de diensten. L kent de volgende diensten:

dienst Bedrijfsdienst

dienst ICT-beheer

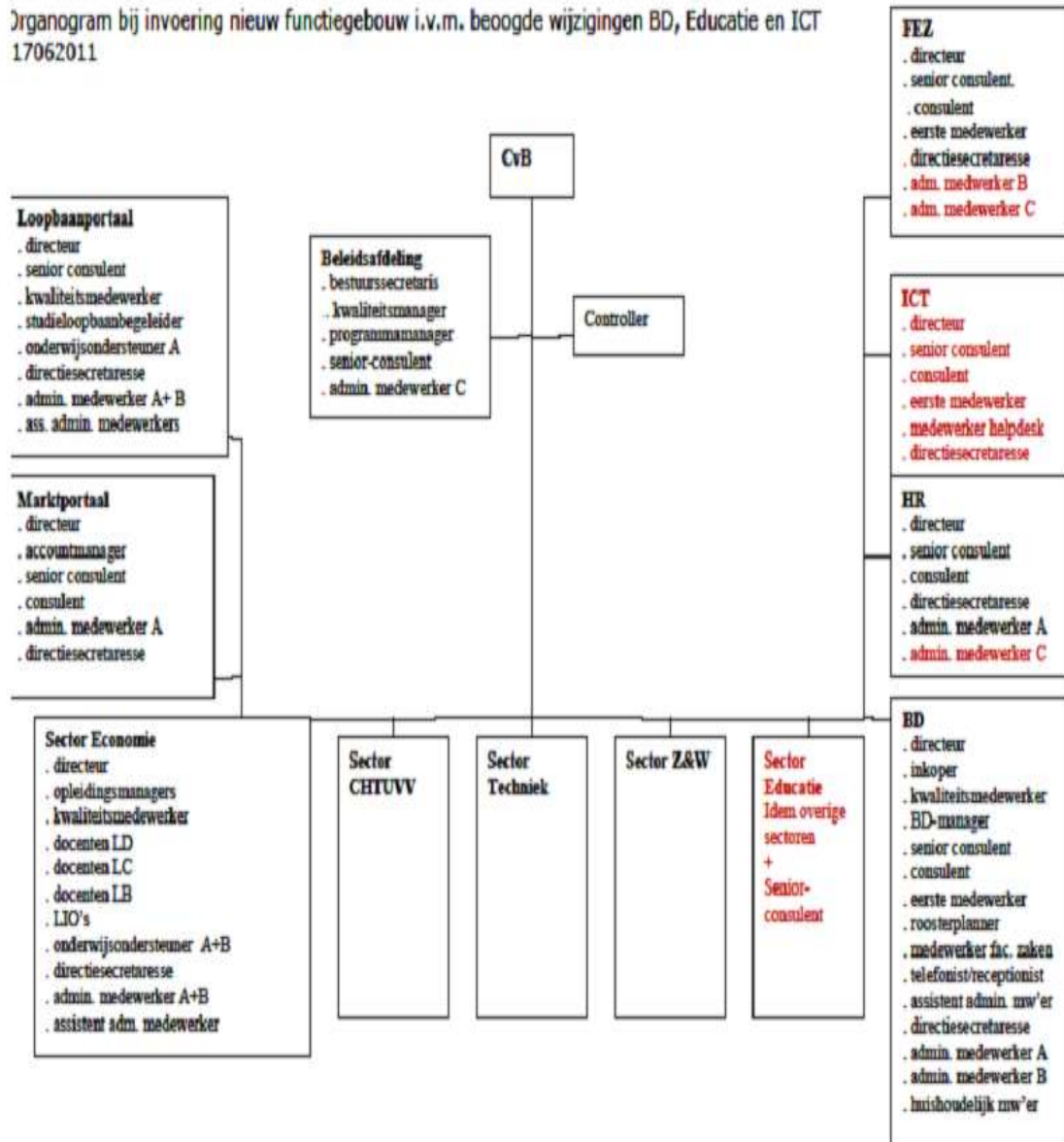
dienst HR

dienst FB&C

Bijlage 2.

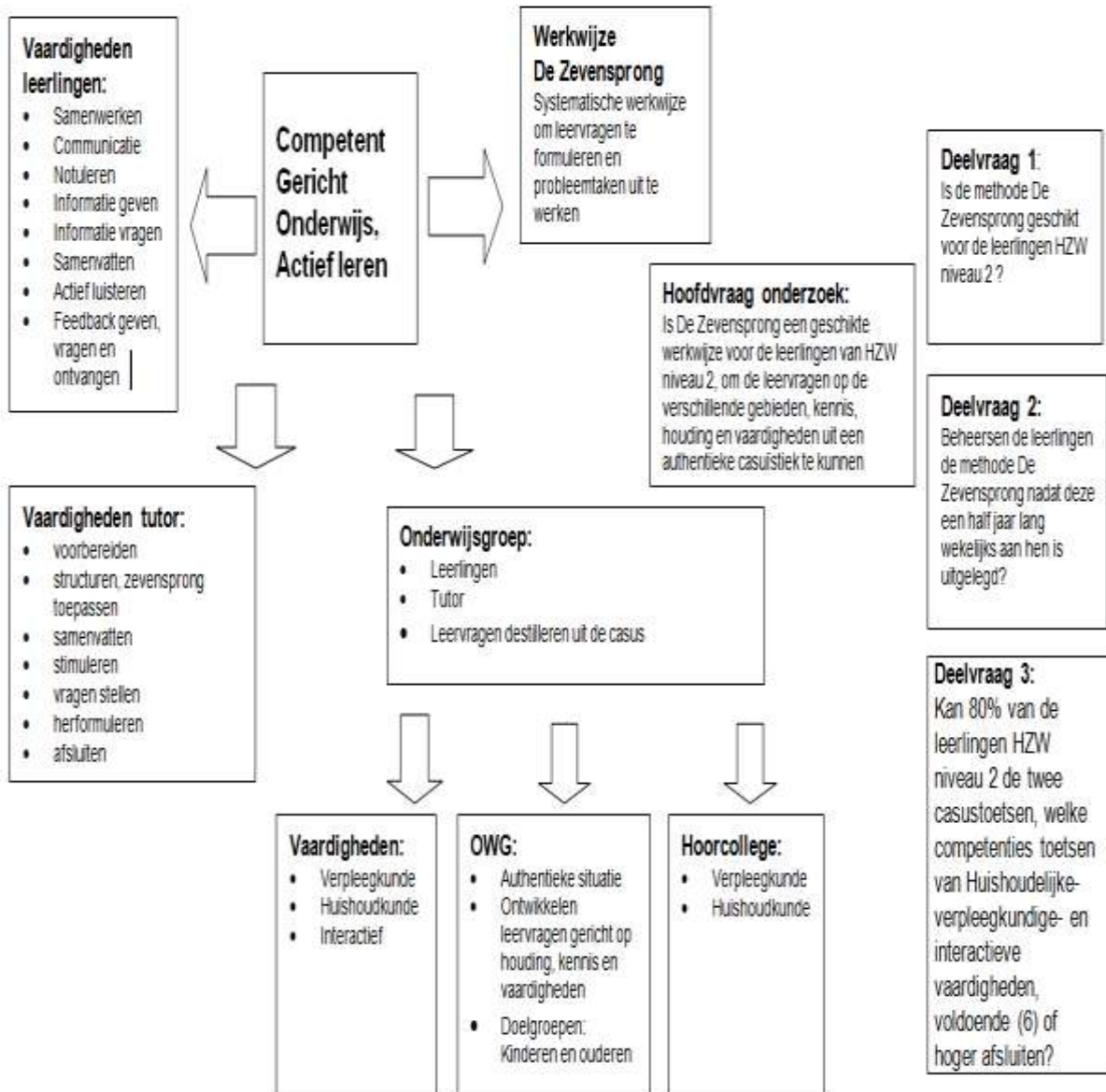
Organogram ROC LO

Organogram bij invoering nieuw functiegebouw i.v.m. beoogde wijzigingen BD, Educatie en ICT
17062011



Bijlage 3.

Schematische weergave CGO in relatie tot probleemstelling



Bijlage 4.

Onderstaande bijlage geeft de toetskaart weer welke de leerlingen zelf bij betreffende docenten laat aftekenen om overzicht te behouden op de verworven competenties. Deze is een onderdeel van het portfolio.

TOETSKAART HELPEDE ZORG EN WELZIJN

Naam van de deelnemer:

OV- nummer:

Cohort 2010-2012
Schooljaar 2010-2011

Basisfase
Crebo- nummer 92640

Interactieve VAA/ Verpleegkundige VAA/ Huishoudelijke VAA

Schriftelijk	ONDERWERP	Cijfer	HANDTEKENING VAKDOCENT
Casus toets 1	Werkvelden van de Helpende zorg en Welzijn		Datum :
Casus toets 2			Datum :
Casus toets 3			Datum :
Casus toets 4			Datum :
Casus toets 1,2,3 en 4	Eindpunt		Datum :

Verpleegkunde

TOETSVORM Skills	TOETSSTOF	V/INV	HANDTEKENING VAKDOCENT
Skills-afrondding 1	Vaardigheden blok 1		Datum :
Skills-afrondding 2	EHBO Vaardigheden blok 2		Datum :
Skills-afrondding 3	EHBO Vaardigheden blok 3		Datum :
Skills-afrondding 4	EHBO		

	Vaardigheden blok 4		Datum :
--	---------------------	--	---------

Leercoaching			
TOETSVORM presentatie	TOETSSTOF	V/NV	HANDTEKENING VAKDOCENT
Leerprestatie 1 – 2- 5	Leerprestatie consortium		Datum :
Leerprestatie 3			Datum :
Crea			
TOETSVORM Werkstuk / presentatie	TOETSSTOF	V/NV	HANDTEKENING VAKDOCENT
Blok 2	Hou Nederland schoon!		Datum :
Sport			
TOETSVORM Praktijk	TOETSSTOF	V/NV	HANDTEKENING VAKDOCENT
Special 1 Introductie dag			
Special 2 Helletocht, Ardenne			
Special 3 Sportdag			
Leren Loopbaan en Burgerschap			
TOETSVORM	TOETSSTOF	V/NV	HANDTEKENING VAKDOCENT
Connect eindtoets	Thema 1 : Lekker uit je dak		Datum :
Connect eindtoets	Thema 2 : Pesten, treiteren en stangen		Datum :
Connect eindtoets	Thema 3 : Help ik kom geld tekort		Datum :

Rekenen 1F of 2 F			
TOETSVORM schriftelijk	TOETSSTOF	V/NV	HANDTEKENING VAKDOCENT
Start rekenen deeltoets Domein 1	Getallen Start rekenen deel A 1 – 12 Blok 1 – 4		Datum :
Start rekenen deeltoets Domein 2	Verhoudingen Start rekenen deel A 13 – 18 Blok 1 – 4		Datum :
Start rekenen deeltoets Domein 3	Metten en meetkunde Start rekenen deel A 19 – 28 Blok 1 – 8		Datum :
Start rekenen deeltoets Domein 4	Verbanden Start rekenen deel B 29 - 34 Blok 1 – 8		Datum :
Start rekenen eindtoets			Datum :

Bijlage 5.

Jaaroverzicht leerjaar 1

Opleiding Helpende Zorg en Welzijn

De opleiding bestaat uit twee fases. Leerjaar 1 vormt de basis voor je beroep, leerjaar 2 ontwikkel je je tot beginnend beroepsbeoefenaar. Leerjaar 1 en 2 rond je af in anderhalf jaar, mits je zelfstandigheid toont, altijd aanwezig bent, een correcte beroepshouding toont en het binnen- en buitenschools leren met voldoende resultaat behaalt.

Thema's:

In leerjaar 1 vormen de doelgroepen de thema's voor het onderwijsprogramma. Er komen drie thema's aan bod: ouderen, mensen met een beperking en kinderen. De thema's wisselen elkaar af.

In blok 1 staat ieder thema drie weken centraal.

In blok 2, 3 en 4 staat iedere lesweek een ander thema centraal.

Beroepssituatie als uitgangspunt:

In de onderwijsgroep wordt gewerkt met een beroepssituatie waarin één van de doelgroepen centraal staat. In de beroepssituatie zijn problemen verwerkt waar je als Helpende mee te maken kunt krijgen. Per les zal één leervraag eruit gehaald worden waar je gedurende de lesweek informatie over gaat verzamelen. De verzamelde informatie wordt in de volgende onderwijsgroep, onder leiding van de docent, besproken.

Je leert een beroepssituatie bekijken vanuit verschillende vakgebieden, waarbij je kennis opdoet, vaardigheden leert uitvoeren en werkt aan een passende beroepshouding. Met als doel antwoord te krijgen op je leervragen.

Afrondingsweken:

Ieder blok wordt afgesloten met een afrondingsweek. In de afrondingsweek heb je een aangepast lesrooster. Je bent op maandag, dinsdag en woensdag op school. Je maakt (praktijk)toetsen en hebt een voortgangsgesprek met je leercoach. Deelnemers die te weinig aanwezig zijn geweest bij de vaardigheden lessen, halen deze in. De lessen mentoraat, Nederlands, rekenen, burgerschap en sport gaan gewoon door. Ook vinden in deze weken speciale activiteiten plaats, zoals workshops, gastlessen en excursies. Met deze extra activiteiten verzamel je bewijsstukken voor je portfolio.

Werken aan de beroepsprestaties:

Beroepsprestaties

Beroepsprestaties zijn beroepsopdrachten waarin je werkt aan beroepscompetenties binnen bepaalde beroepssituaties. Competenties zijn het geheel van kennis-, vaardigheden-, en houdingsaspecten die je nodig hebt om je beroep goed te kunnen uitoefenen.

Beroepsprestatie 1.3 (Plannen en uitvoeren van huishoudelijke taken) en 1.5 (Begeleiden bij zelfredzaamheid) toon je kwalificerend aan. Beroepsprestatie 1.1 (Assisteren bij activiteiten), 1.2 (Ondersteunen bij persoonlijke zorg) en 1.4 (Reageren op emoties) toon je ontwikkelingsgericht aan. Om fase 1 in anderhalf jaar te mogen doorlopen zul je tijdens fase 1 beroepsprestatie 2.2 (Ondersteunen bij persoonlijke zorg/ADL) of 2.3 (Assisteren bij activiteiten) moeten afronden.

Voor de mensen die graag tijdens fase 2 een welzijn stage willen zullen tijdens fase 1 BP 2.2 kwalificerend moeten afronden. Haal je dit niet tijdens de BPV van fase 1 dan wordt je BPV-periode fase 1 met 5 weken verlengd zodat je alsnog BP 2.2 ondersteunen bij zorg/adl goed kunt afronden.

Blok 1 Overzicht vakken en beroepsprestaties

Vakken:	Lesuren
Onderwijsgroep – OG	
Hoor werkcollege personenzorg - Hwc pz	2
Vaardigheden personenzorg - Vaa pz	2
Interactieve vaardigheden - Vaa int	2
Leer coaching – LC	3
Mentoraat	2
Spreekuur	1
Nederlands	3
Rekenen	3
Burgerschap LLB	2
Burgerschap LLB-OLC	1
Crea	2
Project	2
	Totaal 27 uur

Beroepsprestaties:

Werken aan:

BP 1.1 Assisteren bij activiteiten
BP 1.2 Ondersteunen bij persoonlijke zorg/ ADL
BP 1.4 Reageren op emoties
BP 1.5 Begeleiden bij zelfredzaamheid

Inleveren:

week 7, klas 1.2 week 9
Afrondingsweek
Afrondingsweek
Afrondingsweek

Bijlage 6.

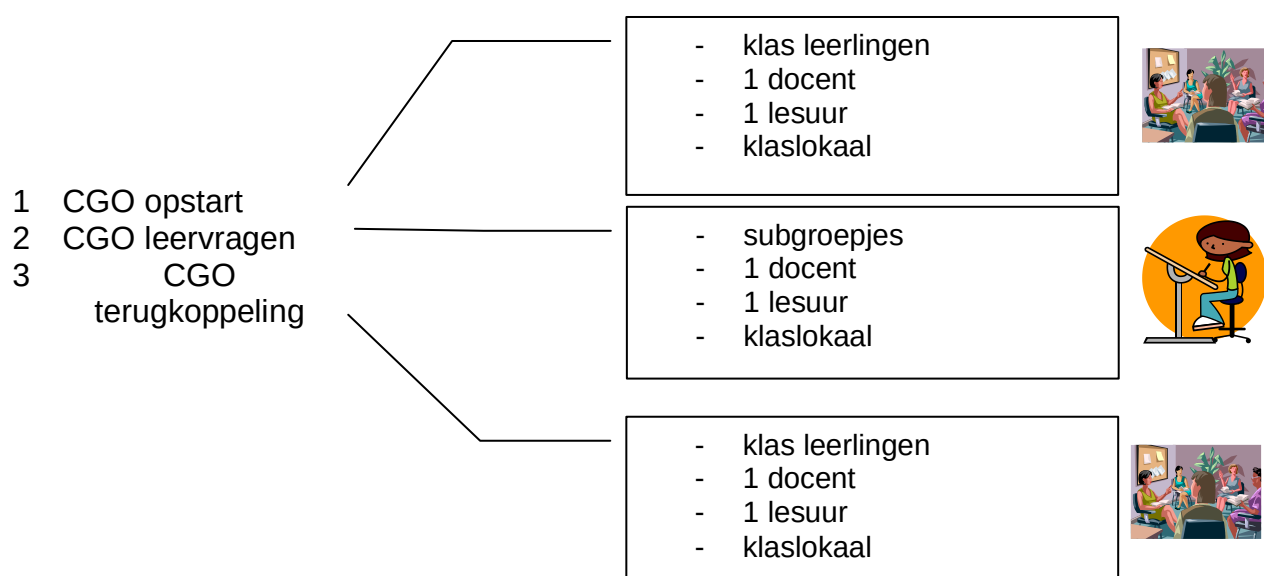
De Zevensprong binnen de OWG

Opbouw van de OGW

De OWG bestaan uit drie lesuren:

1. CGO- opstart: Wat is de casus en waar loopt de persoon in de praktijksituatie tegenaan? Stap 1, 2, 3 en 4.
2. CGO- leervragen bedenken en opzoek gaan naar informatie. Stap 5 en 6.
3. CGO- terugkoppeling: Wat ben ik te weten gekomen? Antwoorden worden besproken en gerapporteerd. Stap 7

Elk van de drie onderdelen bestaat uit drie kwartier. Hieronder zie je hoe dat er in de praktijk uit ziet:



Tijdens de Onderwijs Groep werken we met De Zevensprong. De Zevensprong is een manier om competent gericht aan de slag te gaan. Hieronder wordt De Zevensprong uitgelegd.

Bijlage 7. De uitleg over de De Zevensprong

Stap	Wat moet ik doen	Uitleg
Stap 1	De taak lezen 	De gespreksleider start met de PGO-taak. Hij/zij vraagt een van de studenten om de taak voor te lezen. Als de taak gelezen is kijk je of er begrippen in staan die je niet kent. Soms zal de docent het begrip verduidelijken, soms zul je dit zelf later moeten opzoeken. De notulist schrijft ze op het bord.
Stap 2	'problemen' opschrijven 	Stel met elkaar vast wat centrale vragen zijn in deze situatie. Waarover gaat het hier? Kijk ook naar de titel: het kan je helpen. Probeer het probleem in één zin/vraag samen te vatten. Als iedereen het eens is met de problemen waar de persoon in de situatie tegenaan loopt dan schrijft de notulist deze op het bord. De docent stuurt bij als het nodig is.
Stap 3	Brainstorm 	De gespreksleider geeft de groepsleden om de beurt het woord. Vragen die hij/zij kan stellen zijn: "Heb je dit wel eens meegemaakt?" of "Heb je er iets over gehoord/gelezen?" Meestal weet iedereen wel iets te zeggen over het onderwerp. Let op: het moet wel direct te maken hebben met het onderwerp uit de taak; het is niet de bedoeling dat van het onderwerp wordt afgedwaald. Je mag de ander om verheldering vragen, maar je mag geen kritiek leveren tijdens de brainstorm. Als de brainstorm vast loopt kan de docent de brainstorm met een vraag stimuleren. Het is de taak van de gespreksleider om ervoor te zorgen dat iedereen inbreng heeft, dat er naar elkaar geluisterd wordt. Datgene wat gezegd wordt in de brainstorm wordt door de notulist kort samengevat op het bord geschreven.
Stap 4	Ordenen 	Het bord staat nu vol geschreven met korte punten/gedachten. De gespreksleider probeert met de groep een ordening te ontdekken in het geheel. De gespreksleider vraagt op welke vier tot zes hoofdpunten de gegevens op het bord gesorteerd kunnen worden. Orderingspunten kunnen bv zijn: oorzaak/gevolg/ontstaan/voor- en nadelen/verloop /doelgroep/instelling/begrippen/verschijnselen/ kenmerken/ De notulist schrijft deze orderingspunten op het bord en samen met de groep bekijkt hij of alle punten ondergebracht kunnen worden in de orderingspunten.
Stap 5	Vragen formuleren 	Vanuit de orderingspunten formuleer je samen leervragen die je wilt gaan opzoeken of waar je tijdens lessen antwoordt op wilt krijgen. Een vraag is goed gesteld als deze concreet en duidelijk is. De groep moet het samen eens zijn met de vraag en de formulering. De docent stuurt indien nodig.
Stap 6	Informatie zoeken 	Elke student gaat voor zichzelf antwoord zoeken op de leervragen. Je kunt in het OLC gebruikmaken van boeken, video's, internet, tijdschriften. Maak aantekeningen en vermeld waar je de informatie gevonden hebt. Schrijf de bronnen op. Gebruik voor het verzamelen van informatie minimaal 3 verschillende bronnen. Een bron kan ook de lessen zijn die je volgens rooster hebt gevolgd. Werk de gevonden theorie overzichtelijk uit. Samen werken mag, maar iedereen zoekt wel alles zelf op want dit deze informatie heb je nodig om je goed voor te bereiden op de casustoets aan het einde van elk lesblok.

Stap 7	Rapporteren 	Ieder groepslid legt in eigen woorden uit wat hij/zij gevonden heeft. De gespreksleider zorgt dat alle vragen aan bod komen. Eventueel noteert de notulist de antwoorden kort op het bord. Iedereen vult zo nodig de antwoorden aan met extra gevonden theorie. Het inbrengen van verschillende antwoorden uit verschillende bronnen geeft verdieping en verbreding van de stof. Tot slot bekijk je onder leiding van de gespreksleider of je met de opgedane kennis de problemen in de casus beter begrijpt en het probleem eventueel kunt oplossen.
---------------	---	--

Bijlage 8. De rollen binnen De Zevensprong

Voordat we echt gaan beginnen met de eerste casus, is er nog één onderdeel dat wij nog niet hebben bekeken. Het gaat namelijk om de verschillende rollen in de onderwijsgroep. We hebben een aantal formele rollen en een aantal informele rollen.

Formele rollen en informele rollen?

Om CGO goed te laten verlopen zal elk groepslid een taak krijgen. We hebben een aantal vaste rollen, dit noemen we de formele rollen. De vaste rollen die elke keer terugkomen zijn:

- Voorzitter
- Notulist
- Docent
- Groepslid

Sta stil bij de taken en de invulling van de taken.



De rol van gespreksleider

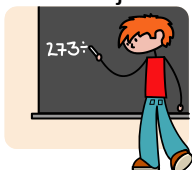
De gespreksleider heeft tot taak om de bijeenkomst in goede banen te leiden. Hij/zij bereidt zich van tevoren op deze taak voor door vragen over de casus te bedenken.

De gespreksleider:

- zit de bijeenkomst voor
- zorgt dat de stappen van de zevensprong aan bod komen
- bewaakt de tijd
- stimuleert de groep tot deelname
- spreekt groepsleden ev. aan op gedrag
- vat samen, stelt vragen

Vragen stellen is voor de gespreksleider vaak lastig. Hier volgt een aantal voorbeeldenvragen en tips ter ondersteuning.

- Waar gaat het in de casus over?
- Waarom zou deze titel gekozen zijn?
- Kijk eens naar het slot van de casus
- Welke informatie kun je uit de casus halen?
- Alle informatie uit de case is belangrijk en heeft betekenis voor de leervraag
- Waarom staat er in regel ... van de casus dat?
- Wie heeft een soortgelijke situatie ooit meegemaakt? Wie heeft er iets over gelezen of gehoord?
- Heb je op je praktijk dag ervaren hoe...., iets meegemaakt dat...
- Hoe zou je in een dergelijke situatie handelen? Hoe kun je zo iets in deze situatie oplossen?



De rol van notulist

- De notulist schrijft alle belangrijke punten (samengevat) op het bord. D.w.z.: onbekende begrippen, leervraag en alle gedachten van de brainstormfase
- Hij/zij zorgt er voor dat het duidelijk, leesbaar en overzichtelijk is
- Tijdens de ordeningsfase zorgt de notulist dat de groep de ordeningspunten uit alle bordinformatie haalt
- Hij laat de leervragen vervolgens overzichtelijk opschrijven
- Hij overlegt met de docent wat er genotuleerd wordt van de rapportage
- Na stap 5 en stap 7 veegt hij het bord weer schoon

De rol van de groepsleden

Van de groepsleden wordt verwacht dat ze actief en positief meewerken aan de taak. Zo draagt iedereen bij aan een goede werksfeer. Belangrijk is: je mening naar voren brengen, de ander laten uitpraten, feedback geven, zorgen dat de gespreksleider en notulist hun werk kunnen doen, reageren op wat een ander inbrengt, luisteren, doorvragen als je iets niet begrijpt, de ander wijzen op storend gedrag, enz.



De rol van docent

De docent begeleidt de groep “op enige afstand”. Hij bewaakt de rollen in de groep en houdt product en proces in de gaten. Het is de bedoeling dat de groep zelfstandig functioneert, maar als ze dreigt vast te lopen helpt hij/zij de groep door het stellen van vragen weer op weg. Na elke bijeenkomst evalueert de docent de taak van gespreksleider, notulist en groepsleden.

Bijlage 9.

Missie van LO

*Later bestaat niet, later is nu:
nu opleiden voor de vakmensen van morgen*

Binnen LO staat de deelnemer centraal. Dit komt tot uiting in het aanbieden van kwalitatief hoogwaardige en arbeidsmarktrelevante opleidingen, zodat een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de doorstroming van de deelnemer naar het bedrijfsleven en/of het vervolgonderwijs.

Visie van LO

We sturen binnen LO op drie kernwaarden: positief, prikkelend en nieuwsgierig. Zonder een goede interne samenwerking kunnen we niet succesvol zijn. In 2012 gaan we deze samenwerking en onze dienstbaarheid naar elkaar toe verder gestalten. Net zoals sectoren direct dienstbaar zijn richting deelnemer en andere belanghebbenden, zo dienstbaar moeten diensten en portalen zich opstellen richting de sectoren. Daar hoort een proactieve houding bij: we moeten weten wat we van elkaar nodig hebben en wat we elkaar te bieden hebben. Met het belang van de deelnemer en zijn/haar omgeving als drijfveer.
(beleidsplan 2012, LO, Rob Kok)

De missie en visie van LO wordt vormgegeven door het bieden van goed onderwijs. Dit wordt vormgegeven binnen de opleidingsteams door creatief en ondernemend te zijn. In de jaarplannen van de sectoren en hun deelplannen zijn doelstellingen en acties geformuleerd op de volgende gebieden:

- tevreden deelnemers aan en afnemers van het onderwijs;
- goed onderwijs in de vorm van betere diplomaresultaten en jaarresultaten en minder ongediplomeerde uitstroom dan vorig jaar;
- onderwijs dat voldoet aan de daarvoor geldende standaarden en
- onderwijs dat zich richt op de vraag van morgen (innovatie).

Bijlage 10.

De onderstaande bijlage geeft een weergave van de afgenomen vragenlijst de Big Five, de score berekening hiervan in relatie tot de gedragsdimensies en de uitleg over de invloeden van je persoonlijkheid op je functioneren. Deze informatie leidt tot antwoorden op deelvraag 1.

Is de methode De Zevensprong geschikt voor de leerlingen HZW niveau 2?

Tevens is in onderstaande tabel het resultaat te lezen welke geanalyseerd zijn uit de 30 vragen van de Big Five.

De mogelijkheid om de vragenlijst te scoren verloopt middels schaalvragen van 1 = geheel niet tot aan 5 = helemaal. 1 = geheel niet ; 2 = weinig; 3 = soms wel/soms niet; 4 = redelijk; 5 = helemaal.

De scores verwijzen naar de volgende 5 gedragsdimensies; dominantie, vriendelijkheid, zorgvuldigheid, stabiliteit en autonomie.

Big Five.						
Uitspraken		1	2	3	4	5
1	Raakt snel van slag					
2	Laat zich van alles aanpraten					
3	Heeft zijn/haar taken op orde					
4	Heeft er geen moeite mee om anderen te gebruiken (voor eigen doeleinden)					
5	Laat veel vrolijkheid zien					
6	Is snel gekwetst					
7	Is nogal op zichzelf					
8	Weet niet hoe dingen in elkaar zitten					
9	Toont begrip voor gevoelens van anderen					
10	Raakt anderen graag aan					
11	Ziet anderen als concurrenten					
12	Heeft een eigen mening					
13	Werkt volgens vaste schema's					
14	Praat veel en graag					
15	Is snel over tegenslagen heen					
16	Werkt vooral intuïtief					
17	Kan goed redeneren					
18	Zegt anderen wat ze moeten doen					
19	Maakt er nogal eens een rommeltje van					
20	Heeft een gelijkmatige humeur					
21	Wil het liefst alleen gelaten worden					
22	Blijft niet stil staan bij problemen					
23	Gunt anderen ook wat					
24	Leeft van dag tot dag					
25	Ziet overal problemen					
26	Doorziet dingen snel					
27	Zegt alleen iets als het moet					
28	Doet niemand kwaad					
29	Houdt woord					
30	Wordt erg beïnvloed door anderen					

Bereken de score

De test geeft geen uitsluitsel wie je werkelijk bent. De test geeft slechts aanwijzingen voor gedrag.

Hieronder zie je vijf kolommen van gedragsdimensies (Big Five).

Achter een uitspraak staat of hij positief of negatief scoort op een dimensie.

Als een uitspraak slaat op *positief gedrag van een dimensie*, tel je de score op die bij de uitspraak gegeven is.

Als een uitspraak betrekking heeft op een negatief gedrag van een dimensie, dan trek je de score af, die bij die uitspraak gegeven is.

Bijvoorbeeld: heb je bij vraag 2 een 4 gegeven, dan noteer je onder autonomie - 4.

Heb je bij vraag 5 een 5 gegeven, dan noteer je onder dominantie + 5.

Zo werk je alle vragen af en noteer je per dimensie de totaalscore. Doe hetzelfde voor de scores die een goede bekende (vriend(in), partner, e.d) jou gegeven heeft.

Op elke Big Five - dimensie kun je op deze manier een score krijgen tussen - 12 en + 12.

Gedragsdimensies

Dominantie Vragen		Vriendelijkheid vragen		Zorgvuldigheid Vragen		Stabiliteit vragen		Autonomie vragen	
05: tel score op	+	04: trek score af	-	03: tel score op	+	01: trek score af	-	02: trek score af	-
07: trek score af	-	09: tel score op	+	13: tel score op	+	06: trek score af	-	08: trek score af	-
10: tel score op	-	11: trek score af	-	16: trek score af	-	15: tel score op	+	12: tel score op	+
14: tel score op	+	18: trek score af	-	19: trek score af	-	20: tel score op	+	17: tel score op	+
21: trek score af	-	23: tel score op	+	24: trek score af	-	22: tel score op	+	26: tel score op	+
27: trek score af	-	28: tel score op	+	29: tel score op	+	30: trek score af	-	25: trek score af	-
Score totaal Dominantie		Score totaal Vriendelijkheid		Score totaal Zorgvuldigheid		Score totaal Stabiliteit		Score totaal Autonomie	

Zet het resultaat, je score per gedragsdimensie af in onderstaand schema:

+12

O				
O				

-12

Dominantie

Vriendelijkheid

Zorgvuldigheid

Stabiliteit

Autonomie

De invloed van je persoonlijkheid op je functioneren.

Dominantie/extraversie

Als je *hoog scoort* verkeer je graag in het gezelschap van anderen; je bent sociaal en je houdt van gezelligheid; je bent opgewekt, energiek en optimistisch. Je praat graag, lacht veel en raakt anderen aan.

Als je *laag scoort*, geef je er de voorkeur aan alleen te zijn. Je bent op jezelf gericht, gereserveerd, onafhankelijk en rustig van aard. Je mijdt contacten, houdt afstand, zegt weinig.

Vriendelijkheid/altruïsme

Als je *hoog scoort*, ben je over het algemeen hulpvaardig; daarnaast ben je bescheiden, en werk je graag samen met anderen. Je doet geen vlieg kwaad.

Als je *laag scoort*, zie je anderen meer als vijand dan als vriend. Je bent nog al competitief ingesteld; je interesseert je niet voor de ander. Je drijft je zin door, maakt misbruik van anderen.

Emotionele stabiliteit

Als je *hoog scoort*, ben je moeilijk aan het evenwicht te brengen. Je hebt een gelijkmatig humeur, je blijft altijd kalm en ontspannen. Je zet tegenslag snel opzij. Je kunt problemen van je afzetten.

Als je *laag scoort*, ervaar je snel gevoelens van angst, woede en frustratie. Je laat je gauw door gevoelens meeslepen. Je bent snel uit het veld geslagen. Je praat je problemen aan, barst snel in tranen uit, haalt je van alles in je hoofd.

Zorgvuldigheid/consciëntieusheid

Als je *hoog scoort*, ben je een doorzetter. Je bent ambitieus, wil veel bereiken; je bent verantwoordelijk en betrouwbaar. Je doet dingen volgens plan, werkt taken direct af, schept orde en komt op tijd.

Als je *laag scoort*, laat je veel meer over aan de situatie. Je bent nogal nonchalant en slordig. Je werkt minder planmatig. Chaotisch, doet iets op het laatste moment, raakt dingen kwijt.

Autonomie/openheid

Als je *hoog scoort*, ben je meestal nieuwsgierig. Je staat positief tegenover nieuwe ideeën. Je bent een beetje eigenzinnig en wil graag je eigen stempel op zaken drukken. Je denkt snel, analyseert problemen en vormt je eigen mening.

Als je *laag scoort*, vertoon je behoudend gedrag. Je kiest het vertrouwde boven het nieuwe. Je bent volgzaam, sluit je aan bij de meerderheid en maakt een emotioneel vlakke indruk. Je bent het overal mee eens, zegt niets nieuws en onderneemt niets in je eentje.

De ingevulde Big Five.

Big Five. 9 Oktober 2011					
Leerling	Dominantie	Vriendelijkheid	Zorgvuldigheid	Stabiliteit	Autonomie
1	-2	+5	+2	+4	+10
2	-5	+8	+4	+5	+9
3	-5	+2	+3	+10	+6
4	-3	+7	-1	+8	+5
5	-2	+5	+2	+2	+1
6	0	+12	+9	+1	+2
7	0	+5	+6	+1	+6
8	-3	+6	+1	-1	+5
9	+1	+5	+1	+5	+7
10	-7	+3	-2	+4	+3
11	+2	+8	0	+2	+5
12	-4	+5	-2	-2	-4
13	-1	+2	-1	+1	+8
14	-2	-1	0	+2	+1
15	0	+2	0	-1	+6
16	+1	-3	-3	-3	+6
17	-11	+3	+3	+4	-1
18	-2	+1	+5	+3	+8

Bijlage 11.

Sterkte/zwakte onderzoek

De onderstaande bijlage geeft een weergave van het afgenomen sterkte/ zwakte onderzoek op 13 oktober 2011, ten behoeve van het verkrijgen van antwoorden op deelvraag 1 van mijn meesterstuk; *Is de methode De Zevensprong geschikt voor de leerlingen HZW niveau 2*.

Dit onderzoek naar de sterke en zwakke kwaliteiten geeft mij meer inzicht in de kenmerken van de onderzoeksgroep.

Hoe goed ben ik in...?

1 = zeer goed./2 = goed/ 3 = voldoende/ 4 = matig/ 5 = slecht

Kruis aan.

Hoe goed ben ik in?	Ze er goed	Goed	Voldoende	Matig	Slecht
Vrolijk en opgewekt					
Mezelf waarderen					
Vrienden maken					
Een eigen mening hebben					
Taken/huiswerk op tijd af hebben					
Fouten toegeven					
Ruzie uitpraten					
Sporten					
Mensen helpen					
Creatieve vakken					
Opruimen en/of mijn ouders helpen					
Luisteren					
Positief denken					
Omgaan met teleurstellingen					
Omgaan met kritiek					
Delen met anderen					
Weten wat ik wil bereiken					
Nee zeggen, als ik iets niet wil					
Praten over mijn gevoelens					
Voor mezelf opkomen					
Bekennen dat ik iets niet kan of weet					
Hulp vragen als ik iets nodig heb					
Eerlijk zijn					
Score totaal					

Bron (bewerkt): C. Heinz, Ik kan mijzelf maken, werkboek Piramide 1998

Score

Een lage score betekent dat je goed in je vel zit. Je weet wat je wilt en wat je waard bent. Je bent positief en kunt goed met jezelf en anderen omgaan.

Het ingevulde sterkte-zwakte onderzoek.

Sterkte zwakte onderzoek.					
13 Oktober 2011					
Hoe goed ben ik in?	Zeer goed	Goed	Voldoende	Matig	Slecht
Vrolijk en opgewekt	6%	61%	11%	22%	0%
Mezelf waarderen	11%	50%	17%	17%	0%
Vrienden maken	22%	56%	6%	17%	0%
Een eigen mening hebben	28%	50%	0%	22%	0%
Taken/huiswerk op tijd af hebben	11%	39%	28%	22%	0%
Fouten toegeven	17%	28%	39%	17%	0%
Ruzie uitpraten	6%	61%	17%	17%	0%
Sporten	17%	28%	28%	22%	6%
Mensen helpen	33%	67%	0%	0%	0%
Creatieve vakken	33%	56%	11%	0%	0%
Opruimen en/of mijn ouders helpen	22%	28%	28%	17%	6%
Luisteren	11%	39%	28%	17%	6%
Positief denken	17%	50%	6%	22%	6%
Omgaan met teleurstellingen	6%	33%	33%	22%	6%
Omgaan met kritiek	6%	50%	28%	17%	0%
Delen met anderen	17%	61%	6%	17%	0%
Weten wat ik wil bereiken	17%	39%	33%	11%	0%
Nee zeggen, als ik iets niet wil	28%	39%	17%	6%	11%
Praten over mijn gevoelens	0%	33%	22%	50%	0%
Voor mijzelf opkomen	17%	45%	39%	0%	0%
Bekennen dat ik iets niet kan of weet	11%	56%	33%	0%	0%
Hulp vragen als ik iets nodig heb	11%	45%	22%	22%	0%
Eerlijk zijn	33%	12	0%	0%	0%

Bijlage 12.

8 september 2011 en 16 januari 2012 afgenomen

De beleving van de leerlingen over het werken in de OWG, waar de methode De Zevensprong centraal staat.

Zet een streepje onder het rondje met het antwoord wat het beste bij jou past.

Is er een goede onderlinge communicatie in de klas?

(bijna) nooit soms Regelmatig vaak

Durf je feedback te geven aan je klasgenoten?

(bijna) nooit soms Regelmatig vaak

Is er een goede samenwerking in de klas tijdens de onderwijsgroep?

(bijna) nooit soms Regelmatig vaak

De in schema weergegeven belevingsschaal.

<u>Score belevings schaal.</u>	2 September 2011 Nulmeting				1 februari 2012 Eindmeting			
Vragen	bijna nooit	soms	Regelmatig	vaak	(bijna) nooit	soms	Regelmatig	vaak
Is er een goede onderlinge communicatie in de klas?	11%	28%	11%	50%	11%	22%	17%	50%
Durf je feedback te geven aan je klasgenoten?	11%	33%	11%	45%	0%	0%	22%	78%
Is er een goede samenwerking in de klas tijdens de onderwijsgroep?	11%	28%	22%	39%	6%	11%	28%	56%

Bijlage 13.

Observatie; Kijkwijzer "actief leren"

Ik wil inzicht krijgen in de mogelijkheden van de leerlingen, de houding die zij aannemen om samen te werken en hoe de leerlingen komen tot actief leren. Waar de methode De Zevensprong, als hulpmiddel wordt gebruikt.

De originele vragenlijst en de resultaten van de nul- en eindmeting.

1. helemaal niet 2. bijna niet 3. soms 4. regelmatig 5. vaak	Aantal scores door de leerlingen				
	1	2	3	4	5
Algemeen					
Er is gelegenheid tot samenwerken.					
Er wordt een probleem aangedragen.					
Er wordt gebruik gemaakt van concreet materiaal.					
Het onderwerp sluit aan op de belevingswereld van de kinderen.					
De opbouw van de les is duidelijk (inleiding, opdracht, evaluatie)					
Ruimte voor opmerkingen					
Leerkracht					
De leerkracht begeleidt de kinderen.					
De leerkracht motiveert de kinderen.					
De leerkracht is zelf betrokken.					
De leerkracht probeert zoveel mogelijk uit de kinderen te laten komen.					
Ruimte voor opmerkingen					
Leerlingen					
Er is ruimte voor eigen inbreng					
De leerlingen gaan zelf zoeken naar (achtergrond) informatie					
De leerlingen ontdekken zelf de informatie die ze nodig hebben					
De leerlingen werken samen					
De leerlingen worden uitgedaagd om de oplossing op het probleem te vinden					
De leerlingen zijn betrokken.					
De leerlingen kunnen op eigen niveau werken.					
De leerlingen zijn bezig met hun eigen ervaringen m.b.t. het onderwerp					
Ruimte voor opmerkingen					
Evaluatie					
De resultaten worden nabesproken.					
Iedereen wordt bij de evaluatie(s) betrokken.					
De evaluatie heeft voldoende diepgang					
De leerlingen zijn (zichtbaar) tevreden met hun resultaten.					
De werkstukken worden in de klas opgehangen.					
De leerlingen krijgen de mogelijkheid zich nader te verklaren.					
Ruimte voor opmerkingen					
Totale indruk van de les					
Sfeer, indeling, motivatie etc.					

Observatie kijkwijzer actief leren.	8 Oktober 2011 Nulmeting			1 Februari 2012 Eindmeting		
Vragen	Vaardigh. interactief	Vaardigh. verpleegkunde	OWG	Vaardigh. interactief	Vaardigh. verpleegkunde	OWG
1. Er is gelegenheid tot samenwerken	soms	regelmatig	vaak	regelmatig	helemaal niet	vaak
2. Er wordt een probleem aangedragen.	regelmatig	Helemaal niet	vaak	vaak	helemaal niet	vaak
9. De docent probeert zoveel mogelijk uit de leerlingen te laten komen.	vaak	regelmatig	vaak	vaak	observatie niet uitgevoerd	vaak
10. Er is ruimte voor eigen inbreng	vaak	regelmatig	vaak	vaak	regelmatig	vaak
12. De leerlingen ontdekken zelf de informatie die ze nodig hebben	regelmatig	helemaal niet	soms	vaak	helemaal niet	vaak
14. De leerlingen worden uitgedaagd om de oplossing op het probleem te vinden	soms	regelmatig	soms	vaak	helemaal niet	vaak
15. De leerlingen zijn betrokken.	bijna niet	vaak	bijna niet	vaak	soms	regelmatig
18. De resultaten worden nabesproken.	regelmatig	bijna niet	helemaal niet	vaak	helemaal niet	vaak

Bijlage 14.

Vragenlijst voor de 1e jaars leerlingen HZW die deelnemen aan de OWG en werken met De Zevensprong.					
Vragen	(bijna) nooit	soms	Regelmatig	vaak	
Kun jij één vraag tegelijk stellen					
Kun jij inspelen op non verbale reacties van andere studenten					
Kun jij inspelen op verbale reacties van andere studenten					
Kun jij andere studenten uit laten praten					
Kun jij bij onduidelijkheden doorvragen					
Kun jij opheldering vragen als jou iets niet duidelijk is					
Ben jij gemotiveerd om in kleine groepjes te werken					
Kun jij samen met andere studenten een taakverdeling maken					
Ben jij bereid om actief samen te werken					
Kun jij goed samenwerken aan een gezamenlijke opdracht					
Kun jij anderen helpen bij moeilijkheden					
Kun jij je gedachten en mening makkelijk uiten					
Ben jij iemand die meteen in de verdediging schiet					
Sta jij open voor de mening van andere studenten					
Kun jij rekening houden met de gevoelens van andere studenten tijdens de lessen					
Kun jij concrete vragen stellen aan andere studenten					
Kun jij respectvol omgaan met klasgenoten					
Ben jij bereid om te luisteren naar andere studenten					

Bijlage 15.

Toetsvragen over De zevensprong

Doel:

Helderheid verkrijgen over de kennis die de leerlingen hebben met betrekking tot de stappen van De Zevensprong.

De vragen.

1. Als je gaat starten met een nieuw blokboek, wat is de eerste stap van de zevensprong?
2. De studenten die deelnemen aan de onderwijsgroep hebben allemaal een rol. Welke rollen horen thuis in het probleemgestuurd onderwijs.
 - De voorzitter ja/nee
 - De toetsafnemer ja/nee
 - De notulist ja/nee
 - De bordschrijver ja/nee
 - De deelnemer ja/nee
 - De baas ja/nee
 - De beslisser ja/nee
3. Wie kan de rol van de voorzitter allemaal uit voeren?
4. Wat zou de bordschrijver zoal op het bord kunnen schrijven tijdens de onderwijsgroep?
5. Wat zou de notulist allemaal moeten op schrijven tijdens de onderwijsgroep?
 - De gemaakte afspraken ja/nee
 - De aantekeningen van de bordschrijver ja/nee
 - De onderlinge meningsverschillen ja/nee
 - De gemaakte grapjes ja/nee
 - Een korte beschrijving van de inhoud per gezette stap van de zevensprong ja/nee
6. Hieronder staan de gedragsregels genoemd die in een onderwijsgroep gebruikt worden. Welke vind jij de belangrijkste? Geef iedere zin een nummer.
 - 1 Voor jou het belangrijkste.
 - 7 Voor jou het minst belangrijkste
 - Goed voorbereiden op de volgende bijeenkomst, door huiswerk te maken
 - Aantekeningen maken tijdens de les
 - Je bent aanwezig bij ieder bijeenkomst
 - Je stelt je open voor kritiek en probeert iets te doen met deze kritiek
 - Je stelt je open voor de mening van andere
 - Je geeft aan als je iets dwarszit met betrekking tot de groep of het leerproces
 - Als je je niet aan de afspraken hebt gehouden meldt dit dan in de onderwijsgroep

Bijlage 16.

De leertheorieën van Vermunt

Reproductiegerichte stijl: een leerling die deze stijl hanteert, gebruikt zijn energie vooral om te memoriseren (stof zo leren dat je het letterlijk kunt reproduceren), te herhalen en de leerstof stapsgewijs te analyseren. De leerling is heel diploma- en toetsgericht. Het eind cijfer is heel belangrijk.

Betekenisgerichte stijl: de leerling richt zijn aandacht vooral op de hoofdzaken van de te bestuderen stof. Hij onderzoekt de standpunten, ideeën en conclusies, legt verbanden en neemt ook kritisch stelling. Er wordt eigenlijk geleerd vanuit een persoonlijke interesse.

Toepassingsgerichte stijl: zo'n leerling richt zich vooral op de toepassingsmogelijkheden van de leerstof. Hij wilt weten of de leerstof relevant is voor de praktijk en heeft vooral behoefte aan concrete informatie en voorbeelden. Het leren is nu vooral beroepsgericht.

In het onderwijs nu wordt er vooral nog de aandacht gelegd op reproduceerbare kennis van de leerling. Dit wordt het beste verkregen via de reproductiegerichte stijl. Dit komt doordat deze kennis makkelijk te toetsen bij grote groepen leerlingen, zoals bijvoorbeeld landelijke examens.

Dit is jammer, want het kunnen leggen van verbanden, integratie van de leerstof en die kunnen toepassen in concrete situaties is minstens even belangrijk als het kunnen reproduceren van kennis.

Actief-leren is namelijk niet alleen gericht op het reproduceren van kennis, maar vraagt om andere vaardigheden en kennis van leerlingen

Om te zorgen dat informatie dus langer onthouden wordt kunnen er een paar punten genoemd worden:

- De informatie moet beter aansluiten bij de beleavingswereld van de lerende.
- De informatie moet in een betekenisvolle en dus samenhangende context worden aangeboden.
- De lerende moet actief omgaan met de informatie. De lerende moet de tekst dus niet alleen lezen, maar kan er een samenvatting van maken, kan het toepassen in de praktijk.
- Een omvangrijke hoeveelheid informatie moet in kleinere porties worden verdeeld.
- Tijdens het leren is het voor de lerende heel belangrijk dat storende factoren zoals lawaai, te hoge temperatuur in een leslokaal en niet relevante uitweidingen van de leraar moeten zoveel mogelijk worden uitgeschakeld.

Als leerling zijnde heb je een reproductiegerichte leerstijl. We hebben het net gehad over hoe het komt dat een leerling met deze leerstijl in de problemen kan komen als iets heel lang onthouden moet worden. Er is ook behandeld wat er aan gedaan kan worden om te zorgen dat informatie toch langer blijft hangen. Kun je echter ook iets doen aan de leerstijl van de leerling? Zou je de leerstijl kunnen veranderen?

Als je studiegedrag wilt veranderen is het goed als je daar zo vroeg mogelijk mee begint. Het liefst al in het basisonderwijs.

Leerstijlen volgens Vermunt

De leerstijl volgens Vermunt zegt iets over de richting die je geeft aan je leren. Wil je leren vanuit persoonlijke interesse, om een diploma te halen, om je beroep te leren of geef je niet zo veel richting aan je leren.

Leerstijl onderdelen	<u>Reproductie gerichte leerstijl</u>	<u>Betekenis gerichte leerstijl</u>	<u>Toepassings gerichte leerstijl</u>	<u>Ongerichte leerstijl</u>
Leervaardigheden	Onthouden en uit elkaar halen.	Relaties leggen en hier kritisch naar kijken.	Concreet toe kunnen passen in een situatie.	Weinig verwerking.
Regelen van je leren	Externe sturing.	Interne sturing.	Intern en extern sturing.	Stuurloos.
Voorkeur leermotivatie	Gericht op diploma of certificaat	Gericht op persoonlijke interesse	Gericht op het aanleren van het beroep.	Niet duidelijk gericht op iets.
Leeropvatting	Leerstof opnemen, onthouden en kunnen navertellen.	Leerstof kunnen opbouwen. Steeds meer leren	Leerstof gebruiken in toekomstig beroep.	Stimulans door anderen staat centraal.

Bijlage 17.

Feedback critical friend; A.

20-01-2012

De vraagstelling is een logische formulering vanuit bovenstaande inleiding. Dat moet je naderhand nog goed verbinden.

Ik begrijp je vraagstelling maar toch vind ik dat de vraag duidelijker geformuleerd moet worden.

De zevensprong beschrijft een bepaalde aanpak toch? Zij biedt dus een eenduidige werkwijze. De vraag moet dus meer zijn of implementatie van deze aanpak leidt tot gewenst resultaat, namelijk.....

Of is het zo dat je wilt weten of de methode de zevensprong het juiste middel is om te komen tot.....?????

10-03-2012

A. stelde de volgende vragen, zodat ik inzicht kreeg.

Wat zegt het mij....

Betere resultaten, actief werken aan methode, benoemen .

Bewuster bezig met....

Beduidend betere score dan voorgaande jaren. Conclusie deze werkwijze heeft een beter resultaat.

Optimaliseren doel onderzoek, wat bedoel je..

Verbeter potenties, hoe ga je dat doen.

Waarom blij hoger dan eerst.

Resultaten zijn...

Wat mij opvalt....

Feedback docent; S.v.d.V.

Wil je hiermee zeggen dat je meer aangespoord voelen tot actiever leren ook betekent dat je meer actief leert?

Is actiever leren ook voldoende?

Wanneer is er sprake van actiever?

Hoe ga je dat meten/kwantificeren?

Feedback docent; B.v.G.

Interessante materie Sonja. En al veel werk verzet. Wisseling van LOL-begeleider (twee maal...) noodgedwongen, maakt de zaak complex. Goed dat we in een afstemmingsgesprek op 20 jan 2012 de zaak kanaliseren en verhelderen. Gaat goed komen.

Hier komt jouw mening niet sterk genoeg en niet concreet genoeg uit de verf. Je hebt nagedacht over conclusie. Wat is jouw ideaalbeeld daarbij t.a.v. HZW? Wat is wel haalbaar, wat is er al (CGO b.v.?)

Wat is voor jouw organisatie (door jou geïnitieerd) de eerstvolgende haalbare stap richting inclusie/passend onderwijs? Concreet binnen Leeuwenborgh dus? B.v. bij het aannamebeleid?

Feedback critical friend; L.F.

Hallo Sonja,

Ik ben onder de indruk van je duidelijke lijn, Het leest lekker vlot en is heel professioneel. Ik vind het knap hoe je zo kort en bondig alles hebt genoteerd.

Tussendoor zal ik er iets bij typen. Ga zo door!

Welke leerlingen? Hoeveel jongens, meiden en welke leeftijd

Ik vind dit nu heel helder

Hoi Sonja,

Hier is mijn feedback op de vorderingen tot nog toe.

Het geheel ziet er professioneel uit. Mijn feedback geef ik in het rood.

Ik vind het heel duidelijk opgesteld en begrijpelijk. Ik weet niet of je APA normen van de bronvermeldingen helemaal juist zijn. Hier zou ik nog even naar kijken. Je vraagstellingen zijn nu helemaal concreet. Prima.

Ik weet niet of je de feedback voldoende vind. Als je het op een punt nog specifieker wilt dan hoor ik het graag!

Groetjes en succes met de laatste loodjes!

Lisette